

SPRÁVA O HODNOTENÍ STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

„ÚZEMNÝ PLÁN OBCE ŠARIŠSKÉ MICHAĽANY - koncept“

v rozsahu podľa prílohy č. 5 zákona č. 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov

Obsah:

A. Základné údaje

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie
2. Sídlo
3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie:

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov
2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie, parcelné číslo)
3. Dotknuté obce
4. Dotknuté orgány
5. Schvaľujúci orgán
6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

B. ÚDAJE O PRIAMYCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda – záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber
2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie
3. Suroviny – druh, spôsob získavania
4. Energetické zdroje – druh, spotreba
5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

II. Údaje o výstupoch

1. Ovzdušie – hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií
2. Voda – celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, ČOV), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania
3. Odpady – celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi
4. Hluk a vibrácie (zdroje, intenzita)

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné, zdroj a intenzita)
6. Doplňujúce údaje (významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Horninové prostredie – inžinierskogeologické vlastnosti, geodynamické javy, ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery, stav znečistenia horninového prostredia
2. Klimatické pomery
3. Ovzdušie (stav znečistenia ovzdušia)
4. Vodné pomery – povrchové vody, podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd
5. Pôdne pomery – kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd
6. Fauna a flóra – charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov
7. Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana, ekologická stabilita
8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov (chránené územia národnej siete, chránené územia sústavy NATURA 2000, chránené vodohospodárske oblasti), územný systém ekologickej stability
9. Obyvateľstvo – demografické údaje, sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi)
10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská
11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality
12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)
13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Vplyvy na obyvateľstvo – počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činností pre dotknuté obce, iné vplyvy
2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery
3. Vplyvy na klimatické pomery
4. Vplyvy na ovzdušie
5. Vplyvy na vodné pomery
6. Vplyvy na pôdu

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy
8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny
9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, na územný systém ekologickej stability
10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská
11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality
12. Iné vplyvy
13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi
14. Zhodnotenie splnenia požiadaviek zo stanovísk k oznámeniu

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

V. Porovnanie variantov

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracovávaní správy o hodnotení

VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

X. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

A. Základné údaje

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie: **Obec Šarišské Michaľany**
2. Sídlo: **Šarišské Michaľany**
3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii a miesto na konzultácie:

Obstarávateľ: Obec Šarišské Michaľany, okres Sabinov,
Obecný úrad Šarišské Michaľany, Kpt. Nálepku 18
Kontakt – tel. 051 4582 216, e-mail: obec@sarisskemichalany.sk

Zastúpený starostom obce: Mgr. Jozefom Kušnírikom

Obecný úrad Šarišské Michaľany, Kpt. Nálepku 18, 082 22 Šarišské Michaľany
Kontakt: starosta – mobil 0905 390 874, e-mail: starosta@sarisskemichalany.sk

Osoba s odb.spôsobilosťou na obstarávanie ÚPD:

Ing.arch. Ľubomír Polák

Kontakt: mobil: 0907 128 516, e-mail: ubopolak@centrum.sk

Spracovateľ: AteliérURBEKO s.r.o., Konštantínova 3, 080 01 Prešov,
051/77 220 71, 0905 371 634, e-mail: urbeko.urbeko@gmail.com

Miesto na konzultácie: dtto

Hlavný riešiteľ: Ing.arch. Vladimír Ligus, AA SKA č.1129

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. **Názov:** Územný plán obce Šarišské Michaľany (koncept riešenia)
2. **Územie:** Prešovský kraj, okres Sabinov, obec Šarišské Michaľany, katastrálne územie Šarišské Michaľany, číslo k.ú. 860557, kód obce 525235, výmera k.ú. 933 ha
3. **Dotknuté obce:** Mestá Sabinov, a Veľký Šariš a obce Gregorovce, Uzovce, Jakubovany, Ražňany, Ostrovany a Medzany..
4. **Dotknuté orgány:**
 - Okresný úrad Prešov, odbor starostlivosti o životné prostredie, odd. ochrany prírody a vybraných zložiek ŽP kraja,
Námestie mieru 3, 080 01 Prešov
 - Okresný úrad Prešov, odbor výstavby a bytovej politiky, Námestie mieru 3, 080 01 Prešov
 - Okresný úrad Sabinov, odbor starostlivosti o životné prostredie, Námestie slobody 85, 083 01 Sabinov
 - Okresný úrad Sabinov, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Námestie slobody 85, 083 01 Sabinov
 - Okresný úrad Sabinov, pozemkový a lesný odbor, Námestie slobody 85, 083 01 Sabinov
 - Krajský pamiatkový úrad, Hlavná 115, 080 01 Prešov
 - Úrad Prešovského samosprávneho kraja, odbor regionálneho rozvoja, Námestie mieru 2, 080 01 Prešov
 - Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Prešove, Hollého 5, 080 01 Prešov
 - Obvodný banský úrad Košice, Timonova 23, 045 57 Košice
 - Dopravný úrad
 - Dopravný úrad, Divízia dráh a dopravy na dráhach, Štefánikova ul. 60, 041 50 Košice

5. Schvaľujúci orgán: Obecné zastupiteľstvo obce Šarišské Michaľany

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice:

Riešené katastrálne územie leží mimo dosahu štátnych hraníc Slovenskej republiky. Vplyvy návrhov obsiahnutých v návrhu územného plánu obce Šarišské Michaľany ani geograficky, ani nijakým iným spôsobom nepresahujú štátne hranice.

B. ÚDAJE O PRIAMÝCH VPLYVOCH ÚZEMNOPLÁNOVACEJ DOKUMENTÁCIE NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda – záber pôdy celkom, z toho zastavané územie (ha, poľnohospodárska pôda, lesné pozemky, bonita), z toho dočasný a trvalý záber

V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany o rozlohe 993 ha podľa evidencie katastrálneho úradu je evidovaných 44 ha lesa (lesnej pôdy), 644 ha poľnohospodárskej pôdy – rozčlenenej na 560 ha ornej pôdy, čo je 60 % plochy katastra.

Pre navrhovanú výstavbu predovšetkým rodinných domov a občianskej vybavenosti v súčasnom extraviláne v okrajových častiach obce územný plán navrhuje záber pozemkov pôvodne využívaných ako poľnohospodársky pôdny fond.

Návrh územného plánu vyhodnotenie perspektívneho záberu PPF podá formou samostatnej prílohy.

Záber lesného pôdneho fondu nieje navrhovaný.

2. Voda, z toho voda pitná, úžitková, zdroj vody (verejný vodovod, povrchový zdroj, iný), odkanalizovanie.

Obec má vybudovaný obecný vodovod, ktorý zásobuje celé zastavané územie obe. Je napojený na Prešovský skupinový vodovod s vodnými zdrojmi Vyšný Slavkov, na potrubie vedúce z vodojemu Sabinov 2x1500 m³ do vodojemu Gregorovce 3000 m³ v obci pozdĺž cesty I. triedy je. súčasťou Východoslovenskej vodárenskej sústavy. Akumuláciu vody a hydrodynamický tlak zabezpečuje vodojem Sabinov.

Verejný vodovod má v správe Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s. Košice.

Areál hospodárskeho dvora a podnik IMUNA-PHARM disponujú samostatnými vodovodmi z vlastných vodných zdrojov – studní. Tieto vodné zdroje sú situované v pravobrežnej nive rieky Torysy.

V obci Šarišské Michaľany je vybudovaná z časti jednotná a z časti delená kanalizácia (pozri nižšie v podkapitole Výstupy odsek Vody).

3. Suroviny – druh, spôsob získavania

V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany v lokalite Urbárske sa nachádza ložisko nevyhradeného nerastu (v zmysle banského zákona) „Šarišské Michaľany – štrkopiesky a piesky (4687)“, v ložisku sa „nevyhradený nerast“ ťaží samozrejme povrchovým spôsobom.

4. Energetické zdroje – druh, spotreba.

Zásobovanie elektrickou energiou. Obec Šarišské Michaľany je elektrickou energiou zásobovaná 22 kV vedením VN č. 526 z rozvodne Lipany s možnosťou prepojenia v spínacej stanici IMUNA na vedene VN č. 226 napájaného z rozvodne 110/22 kV Prešov I.

V obci je v súčasnosti 11 transformačných staníc. Pre podnikateľské prevádzky pôsobiacich v areáli bývalého poľnohospodárskeho družstva slúži TS o výkone 400 kVA v sadzbe veľkoodberu, podobne v sadzbe veľkoodberu slúži TS IMUNA pre potreby podniku IMUNA PHARM z nej sú napájané objekty bývalého kina a areálu futbalového ihriska.

Celkový inštalovaný príkon trafostaníc pre bývanie a vybavenosť v obci je 3540kVA, z toho pre obytnú zástavbu a občiansku vybavenosť 2970ce kVA.

Verejné osvetlenie zabezpečujú svietidlá osadené na samostatných stožiaroch alebo na podperných stĺpoch NN rozvodov.

Zásobovanie plynom. Obec Šarišské Michaľany je plynofikovaná. V severovýchodnej časti riešeného katastra vedie vysokotlakový plynovod Veľký Šariš – Sabinov, od ktorého je vybudovaný prípojný VTL plynovod, zaústený do regulačnej stanice Šarišské Michaľany – Prešovská a do regulačnej stanice Šarišské Michaľany – IMUNA. Prvá z uvedených RS už bola zrekonštruovaná.

V samotnej obci je vybudovaná distribučná sieť STL. Miestne plynovody sú osadené v zemi na verejných priestranstvách v okrajoch miestnych ciest, v chodníkoch a plochách verejnej zelene.

Zásobovanie teplom. V obci je zásobovanie teplom individuálne formou objektových kotolní v rodinných a bytových domoch a v objektoch občianskej vybavenosti. Hlavným médiom na získavanie tepla a teplej vody je plyn.

5. Nároky na dopravu.

Šarišské Michaľany ležia na trase multimodálneho dopravného koridoru medzinárodného významu (jeho súčasťou sú cesta I. triedy, železničná trať a cyklomagistrála medzinárodného významu).

Nadradenú cestnú sieť v obci tvoria cesty I. a III. triedy, majú funkciu zberných ciest. Hlavnou cestnou komunikáciou je cesta I. triedy č. 68 Mníšek nad Popradom – Stará Ľubovňa – Prešov. Cesta I. triedy tvorí základný prístup k okresnému mestu Sabinov i krajskému mestu Prešov a tým prístup k vyššej občianskej vybavenosti, pracovným príležitostiam a k nadradenej cestnej sieti, ktorú predstavuje diaľnica D1 a rýchlostná cesta R4 pri Prešove. Druhou zbernou cestou je cesta III. triedy vedúca do obce Ostrovany.

Východne od zastavaného územia obce je projektovaný cestný obchvat cesty I/68 ako súčasť projektu cestného obchvatu mesta Sabinov (je vydané stavebné povolenie, realizácia výstavby v úseku Šarišské Michaľany – Pečovská Nová Ves má začať v roku 2023).

Cesta III. triedy č. 3184 je dopravne málo zaťažená, kapacitne môže vyhovovať dlhodobo. V obci križuje železničnú trať úrovňovým priecestím. Výhľadovo sa uvažuje s prestavbou železničnej trate na dvojkoľajovú, v súvislosti s tým bude potrebné vybudovať mimoúrovňové križovanie cesty III. triedy a železničnej trate. V koncepte územného plánu sa navrhuje preloženie cesty III. triedy od navrhovanej križovatky na ceste I/68 s nadjazdom nad železničnou traťou východne od Jarkovej ulice.

II. Údaje o výstupoch

1.Ovzdušie

V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany nie je zriadená monitorovacia stanica kvality ovzdušia, preto nie je možné uviesť približné, ani presné hodnoty imisného znečistenia ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami.

Polutanty pochádzajú predovšetkým z mobilných zdrojov znečistenia, t.z. z motorových vozidiel cestnej dopravy na ceste I. triedy. Miera znečisťovania ovzdušia z dopravy postupne klesá ale zároveň aj stúpa zvyšovaním intenzity dopravy. Problém má vyriešiť preloženie cesty I. triedy formou obchvatu obce.

V katastrálnom území obce sa nenachádzajú významné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia. Znečisťovanie ovzdušia strednými zdrojmi znečisťovania bude klesať zateplňovaním objektov, výmenou technológie kotolní a využívaním obnoviteľných zdrojov energie.

2. Voda – celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, ČOV), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania.

V obci Šarišské Michaľany je vybudovaná z časti jednotná a z časti delená kanalizácia. Z rokov 1952 – 1954 pochádza vo východnej časti obce jednotná stoková sieť (stoka B) odvádzajúca odpadové vody z bytoviek, MŠ a dažďové vody do Michaľanského potoka. Pri Toryse kvôli čisteniu odpadových vôd bola vybudovaná štrbinová nádrž, odpadové vody z nej po prečistení boli vypúšťané do Torysy.

V roku 1995 bola vybudovaná „stoka P“ od štrbinovej nádrže do ČOV IMUNA Šarišské Michaľany, do nej boli prečerpávané za účelom biologického dočistenia prečistené vody z ČOV č. 1 a ČOV č. 2.

ČOV IMUNA nemá dostatočnú kapacitu pre zvyšujúci sa objem splaškových vôd odvádzaných z obce – v rokoch 2022 – 2023 bola vybudovaná tlaková kanalizácia Šarišské Michaľany – ČOV Orkucany. ČOV Orkucany má dostatočnú rezervu. V rámci výstavby výtlačného potrubia do ČOV boli zrušené ČOV č.1 a č.2 v Šarišských Michaľanoch a z prevádzky vyradená „stoka P“.

Odpadové vody z areálu podniku IMUNA PHARM sú odvádzané do biologickej ČOV IMUNA, situovaná je v katastrálnom území mesta Veľký Šariš.

Čistenie splaškových vôd z obce Šarišské Michaľany je zabezpečené v mechanicko-biologickej čistiarni v Sabinove – Orkucanoch.

3. Odpady – celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi.

Celkové množstvo odpadov v roku za obec nie je známe. Tuhý komunálny odpad je vyvázaný zmluvným vývozcom na regionálnu skládku v Ražňanoch. Zmluvný vývozca zabezpečuje aj separovaný zber odpadu.

Jednotlivé objekty v obci sú vybavené 110 l smetnými nádobami na zmesový aj separovaný odpad.

V riešenom území je evidovaná na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží pravdepodobná environmentálna záťaž SB (005) Šarišské Michaľany – skládka PO Imuna ako skládka priemyselného odpadu. Lokalita je sanovaná/rekultivovaná.

4. Hluk a vibrácie

Problém s hlukom z cestnej premávky sa oproti súčasnému stavu v riešenom katastri môže pozitívne zvýrazniť výstavbou cestného obchvatu cesty I. triedy, resp. jeho uvedenia do prevádzky. Úsek preložky cesty len minimálne zasahuje do riešeného katastra. Riešenie problému hluku z dopravy na preložke cesty I. triedy bude založené na umiestnení navrhovanej obytnej zástavby v dostatočnej vzdialenosti od tejto cesty a vysadení zeleného pásu izolačnej stálozelenej zelene pozdĺž nej.

Zdroj možných vibrácií sa v riešenom území nevyskytuje.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia (tepelné, magnetické a iné, zdroj a intenzita)

Riešené územie spadá do plôch nízkeho a stredného radónového rizika. Vhodnosť a podmienky stavebného využitia na plochách so stredným radónovým rizikom je potrebné posudzovať podľa zákona č. 355/2007 Z.z. a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z.z.

6. Doplnujúce údaje (významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)

Vo východnej časti katastra obce Šarišské Michaľany sa očakávajú významné terénne úpravy v trase preložky cesty I/68.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Katastrálne územie obce Šarišské Michaľany sa administratívne nachádza v okrese Sabinov v Prešovskom kraji. Katastrálnymi hranicami je vymedzené katastrálne územie vo výmere 933 ha, zároveň je vymedzené voči susedným katastrálnym územiám miest Sabinov a Veľký Šariš a obcí Gregorovce, Uzovce, Jakubovany, Ražňany, Ostrovany a Medzany.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia

1. Horninové prostredie – inžinierskogeologické vlastnosti, geodynamické javy, ložiská nerastných surovín, geomorfologické pomery, stav znečistenia horninového prostredia

Geologická charakteristika riešeného územia.

Katastrálne územie obce Šarišské Michaľany je budované takmer v absolútnej prevahe sedimentami kvartéru, len severovýchodná časť (lesnatá) je geologicky budovaná paleogénnymi treťohornými sedimentmi tzv. podtatranskej skupiny hutianskeho súvrstvia, tvoria ju ílovce v absolútnej prevahe nad pieskovecami.

Sídlo (obec Šarišské Michaľany) je položené v západnej časti katastra; je položené na štvrtohorných nivných sedimentoch prevažne hlinitých alebo hlinitoštrkovitých, len severovýchodný výbežok zastavaného územia obce zasahuje do fluviálnych piesčitých štrkov štrkov zo stredného pleistocénu (mladší riss).

Východne od zastavaného územia obce je rozložený rozsiahlejší blok fluviálnych štrkov a piesčitých štrkov stredného pleistocénu (starší mindel). Po jeho obvode blok lemujú tzv. svahoviny vcelku (nerozlíšené svahoviny a sutiny) z tzv. nečleneného kvartéru pleistocénného/holocénneho veku. Blok zo svahovinami ohraničujú sedimenty štvrtohorných nivných usadenín pozdĺž prítokov Torysy – veľkého potoka a Uzovského potoka.

Ložiská nerastných surovín. V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany v lokalite Urbárske sa nachádza ložisko nevyhradeného nerastu (v zmysle banského zákona) „Šarišské Michaľany – štrkopiesky a piesky (4687)“. Iné dobývacie priestory, ani prieskumné alebo chránené ložiskové územia sa v riešenom území neevidujú.

Inžiniersko-geologické vlastnosti riešeného územia. Z hľadiska príslušnosti k inžiniersko-geologickým regiónom riešené územie patrí do regiónu karpatského flyšu, subregiónu vnútorných Karpát.

Z hľadiska inžiniersko-geologickej rajonizácie sú v území identifikované dve skupiny rajónov: rajón kvartérnych sedimentov a rajón predkvartérnych hornín.

V skupine rajónov predkvartérnych sedimentov v severovýchodnej (lesnatej) časti katastra vystupuje rajón flyšoidných hornín.

V skupine rajónov kvartérnych hornín vystupuje pomerne rozsiahly subrajón údolných riečnych náplavov (niva Torysy a jej prítokov) a rajón deluviálnych sedimentov.

Odolnostný potenciál hornín vo vzťahu k inžiniersko-geologickej rajonizácii sa všeobecne markantne prejavuje v obraze krajiny, jej morfológii a vo vlastnostiach geodynamických javov (tie sa v riešenom území reálne neprejavujú, zosuvné polia nie sú registrované).

Stav znečistenia horninového prostredia.

Znečistenie horninového prostredia nie je evidované. Stupeň znečistenia riečnych usadenín je udávaný hodnotou 0,0, t.z. bez znečistenia (Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky, 1. vyd., 2002).

Geodynamické javy (zosuvy, seizmicita, erózia).

Zosuvy. Riešené územie leží v zóne slabej náchylnosti na zosúvanie, zosuvy nie sú v riešenom katastrálnom území registrované.

Seizmicita. Z hľadiska ohrozenia územia seizmicitou sa v katastrálnom území Šarišské Michaľany makroseizmická intenzita pohybuje pri hodnote 6° MSK-64. Seizmické ohrozenie v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží (pre 90 % pravdepodobnosť nepresiahnutia počas 50 rokov, t.z. pre periódu návratnosti 475 rokov) sa pohybuje v intervale $1,00 - 1,29 \text{ m.s}^{-2}$.

Erózia. Aktuálna vodná erózia pôdy územia sa v oblasti nivy Torysy pohybuje v kategórii „žiadna alebo nepatrná“ až „slabá“, mozaikovito východne od zastavaného územia v kat. „stredne silná“ až „silná“.

Potenciálna vodná erózia pôdy podľa Wischeiera a Smitha je v riešenom území v oblasti aktuálnej i historickej nivy Torysy „nijaká alebo slabá“, východne od zastavaného územia obce aj „silná“.

Potenciálna vodná erózia pôdy podľa Frewerta, Zdražila a Stehlíka je „slabá“.

Geomorfologické pomery.

V geomorfologickom členení riešené územie patrí do provincie Západné Karpaty, subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty, oblasti Podhôrno-magurskej, podcelku Spišsko-šarišské medzihorie – Šarišské podolie.

Geologická stavba v rozhodujúcej miere predurčovala aj morfológické a morfometrické pomery v riešenom území. V základnej morfoštruktúre - „vrásovo-blokovej fatransko-tatranskej“, ktorú tvorí prechodná štruktúra centrálno-karpatských vrchovín“, zo základných typov eróznno-denudačného reliéfu tu vystupuje reliéf rovín a nív, reliéf kotlinových pahorkatín a riečne terasy stredné (nad nivou Torysy) a vysoké (vo východnej časti nad prítokmi Torysy).

2. Klimatické pomery – zrážky (napr. priemerný ročný úhrn časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh)

Klimatické pomery sú všeobecne výrazne ovplyvňované členitosťou územia, výškovou zonálnosťou a orientáciou voči svetovým stranám.

Riešené územie patrí do teplej klimatickej oblasti s priemerne 50 a viac letnými dňami v roku (s denným maximom teploty vzduchu $\geq 25^{\circ}\text{C}$), klimatického okrsku T7, ktorý je teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou.

Ďalšie približné hodnoty:

Priemerná ročná teplota vzduchu: 7°C

Priemerná teplota vzduchu v januári: 5°C .

Priemerná teplota vzduchu v júli: 16°C .

Priemerný ročný počet letných a zimných dní: 49/124.

Počet dní so snehovou pokrývkou: 80

Priemerné ročné úhrny zrážok – medzi 700 mm.

Úhrny zrážok v januári: medzi 20 – 30 mm.

Úhrny zrážok v júli: medzi 80 – 100 mm.

Hmly: Vúdolí rieky Torysas priemerným počtom dní s hmlou 60 – 85.

Veternosť: V širšom riešenom území prevláda severojužné prúdenie vzduchu, bezvetrie pripadá priemerne na 40 dní.

Zaťaženie územia prízemnými inverziami: Mierne inverzné polohy.

Poznámka: Obdobie pozorovania 1961 – 1990 (Atlas krajiny SR 2002), v súvislosti so všeobecne známym otepľovaním klímy sú možné mierne diferencie v uvedených údajoch.

3. Ovzdušie (stav znečistenia ovzdušia)

V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany nie je zriadená monitorovacia stanica kvality ovzdušia, preto nie je možné uviesť presné hodnoty imisného znečistenia ovzdušia základnými znečisťujúcimi látkami.

V katastrálnom území obce sa nenachádzajú významné stacionárne zdroje znečisťovania ovzdušia. Podstatné je, že riešené územie sa nachádza v blízkej alebo relatívne blízkej vzdialenosti od významných zdrojov znečistenia na regionálnej, resp. republikovej úrovni (aglomerácia miest Vranov nad Topľou, Strážske, Humenné, Snina, resp. Krompachy).

Priemerné ročné koncentrácie NO_2 sa v katastrálnom území obce Šarišské Michaľany môžu pohybovať v intervale 10 až 15 mikrogramov. m^{-3} . Priemerná ročná depozícia dusíka (NO , NO_2 a ich oxidačných produktov) emitovaného z domácich a zahraničných zdrojov sa pohybuje v intervale od 600 do 700 mikrogramov. m^{-2} (údaje pochádzajú z rokov 1995 – 1999). Z domácich zdrojov sa na koncentrácii NO_2 podieľali, resp. podieľa predovšetkým aglomerácia Vranov nad Topľou - Strážske – Humenné – Snina (Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002).

Priemerné ročné koncentrácie SO_2 sa tu môžu pohybovať v intervale od 5 do 10 mikrogramov. m^{-3} . Priemerná ročná depozícia síry (SO_2 a síranov) emitovanej z domácich a zahraničných zdrojov sa môže pohybovať v intervale do 2 000 mikrogramov. m^{-2} (údaje pochádzajú z rokov 1995 – 1999). Z domácich zdrojov sa na koncentrácii NO_2 podieľali, resp. podieľa predovšetkým aglomerácia Vranov nad Topľou - Strážske – Humenné – Snina a Krompachy (Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002).

4. Vodné pomery – povrchové vody, podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd

Povrchové vody. Z hľadiska hydrogeografického členenia riešené územie katastra obce Šarišské Michaľany patrí k úmoriu Čierneho mora.

Územie je súčasťou hlavného hydrogeologického regiónu: „120 – paleogén Spišsko-šarišského medzioria, Bachurne a Šarišskej vrchoviny v povodí Torysy“, ovplyvňujúceho do istej miery kvantitu i kvalitu povrchových i podzemných vôd riešeného i širšieho územia. Určujúcim typom priepustnosti v horninách je tzv. puklinová priepustnosť.

Najvýznamnejším hydrogeologickým kolektorom sú ílovce, piesky a štrky vyšších polôhní Torysy a jej prítokov v riešenom území, kvantitatívna charakteristika prietochnosti a hydrogeologická produktivita sedimentov v nive Torysy je vysoká, v ostatnom území nízka.

Riešené územie je situované v oblasti, kde priemerný ročný špecifický odtok dosahuje hodnoty medzi 10 - 15 l.s⁻¹.km⁻², maximálny špecifický odtok s pravdepodobnosťou opakovania raz za 100 rokov hodnoty medzi 1,4 až 1,8 m³.s⁻¹.km⁻² a minimálny špecifický odtok 364 denný 0,5 l.s⁻¹.km⁻².

Z hľadiska typu režimu odtoku riešené územie patrí do oblasti vrchovinnno-nízinnej s dážďovo-snehovým typom odtoku v mesiacoch s týmito základnými hydrologickými charakteristikami: akumulácia v mesiacoch december až február (vrátane), vysoká vodnosť v mesiacoch marec až apríl, najvyšší priemerný mesačný prietok v marci, najnižší priemerný mesačný prietok v septembri. Tzv. podružné zvýšenie vodnosti je výrazné.

Hlavnou hydrologickou osou širšieho riešeného územia je určujúci vodný tok - rieka Torysa.

Hydrologickú sieť katastra dopĺňajú ľavostranné prítoky a pravostranné prítoky Torysy – Ketelský a Michaľanský potok, Veľký potok tečúci od Šarišských Sokoloviec menší vodný tok tečúci od Uzoviec na katastrálnej hranici v jej dvoch krátkych úsekoch s Gregorovcami, do Torysy sa vlievajú v katastri Veľký Šariš. Pravostrannými prítokmi sú Ostroviansky potok a dva bezmenné prítoky situované pred a za areálom IMUNY.

V riešenom katastri jez roku 1972 vybudovaný v dĺžke 0,425 km odvodňovací kanál v správe hydromeliorácií, š.p, zaústený do Michalianskeho potoka (je nutné ho rešpektovať aj s jeho ochranným pásmom).

V širšom riešenom území je rieka Torysa evidovaná ako „vodohospodársky významný tok“ pod č. hydrologického poradia 4-32-04-001.

Z hľadiska začlenenia do tried kvality povrchových vôd voda rieky Torysy patrí do skupiny „veľmi silno znečistených“ (aspekt kyslíkového režimu a biologických ukazovateľov), z hľadiska základných fyzikálno-chemických ukazovateľov do skupiny čistých vôd (Zdroj: Atlas krajiny SR, 2002, kvalita povrchových vôd v r. 1998-1999, podľa STN 75 7221).

Podzemné vody. Riešené územie je súčasťou hydrogeologického rajónu QP 120. V tomto rajóne využiteľné množstvo podzemných vôd v nive Torysy sa pohybuje v hodnotách 5,00 – 9,99 l.s⁻¹.km⁻², v krajine mimo nivy Torysy v hodnotách l.s⁻¹.km⁻².

Riziko ohrozenia zásob podzemných vôd znečisťujúcimi látkami je vysoké.

Podzemné vody z hľadiska stupňa agresivity sú zaradené medzi „slabo agresívne“

V katastrálnom území riešeného územia nie sú umiestnené „využívané podzemné zdroje vôd“ (pramene, resp. studne s výdatnosťou nad 10 l.s⁻¹).

Aktuálne zdroje geotermálnych vôd v riešenom území nie sú, takisto nie sú evidované prírodné liečivé zdroje a prírodné zdroje minerálnych stolových vôd.

Riziko ohrozenia podzemných vôdznečisťujúcimi látkami v širšom geografickom ponímaní je veľmi vysoké, t.z. aj v katastri Šarišských Michalian.

5. Pôdne pomery – kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd

Pôdne typy. V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany prevládajú najmä fluvizeme, kambizeme a pseudogleje.

Fluvizeme - pôdy na riečnych naplaveninách a v povodňových zónach–pochádzajú z nekarbonátových aluviálnych sedimentov. V riešenom katastri sa vyskytujú v nive Torysy.

Kambizeme prevažne nasýtené sú v katastri Šarišských Michalian zastúpené kambizemami modálne a kultizemné nasýtenými, pochádzajúce zo zvetralín rôznych hornín. Vyskytujú sa v západnej a severozápadnej časti riešeného katastra, vo východnej časti prevládajú pseudogleje nasýtené až kyslé, pochádzajúce zo svahovín.

Pôdne druhy. V katastri sa vyskytujú piesčito-hlinité a hlinito-piesčité pôdy.

Bonita pôd. V rámci poľnohospodárskej pôdy sa bonitované pôdno-ekologické jednotky zaradené do 1. – 4. kvalitatívnej skupiny v katastrálnom území Šarišských Michalian nevyskytujú.

Stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd.

Kontaminácia pôd. V riešenom katastri sa nevyskytujú kontaminované pôdy, s vysokým rizikom kontaminácie ťažkými kovmi.

Odolnosť proti kompácii. Pôdy v riešenom katastridisponujú slabou až silnou odolnosťou.

Odolnosť proti intoxikácii. Proti intoxikácii pôdtzv. kyslou skupinou rizikových kovov je v takmer celom riešenom priestore slabá, odolnosť proti intoxikácii alkalickou skupinou rizikových kovov jesilná.

Náchylnosť pôd na acidifikáciu(okysľovanie). V celom riešenom území sa vyskytujú prirodzene kyslé pôdy.

Náchylnosť pôd na zhutnenie. V celom priestore sú pôdy nezhutnené.

6. Fauna a flóra – charakteristika, chránené vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov

Flóra a chránené druhy flóry.

Fytogeografické začlenenie. Podľa fytogeografického členenia (Futák, 1980) riešené územie patrí do oblasti západokarpatskej flóry (Carpathicumoccidentale), obvodu východobeskydskej flóry (Beschidicumorientale), okresu Východné Beskydy, podokresu Šarišská vrchovina.

Podľa fytogeograficko-vegetačného členenia (Plesník, 2002) plošne rozhodujúca rozloha územia patrí do dubovej zóny, horskej podzóny, flyšovej oblasti Beskydského predhoria, západného podokresu, Šarišského podolia.

Lesy. Lesy v katastrálnom území Šarišské Michaľany sa nachádzajú v jeho severovýchodnej časti v masíve okolo kóty 354 v polohe Giraš, južne, západne a juhovýchodne sa rozkladá poľnohospodárska krajina so sídlom.

Lesy, aj pôvodné a teda odlesnené, t.z. poľnohospodárske plochy v území z hľadiska potenciálnej prirodzenej vegetácie (vegetácia, ktorá by pretrvávala nezmenená ľudskou činnosťou) patria medzi karpatské dubovo-hrabové lesy.

Lesné porasty v súčasnosti v severovýchodnej časti riešeného katastra patria do dubovo-bukového lesného vegetačného stupňa. Sú tu (v tzv. pahorkatinovom stupni) zachované jednak dubovo-hrabové lesné spoločenstvá (Carisi—pilosae-Carpinetum) a teplomilné dubové spoločenstvá – biotop dubovo- hrabových lesov karpatských národného významu a jednak bukové a jedľovobukové kvetnaté lesy (biotop európskeho významu).

Dubovo-hrabové lesné spoločenstvá (biotop Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské) tvoria kvetnaté mezofilné lesy s dubom letným (*Quercus robur*), dubom zimným (*Quercus petraea*), hrabom obyčajným (*Carpinus betulus*), javorom mliečnym (*Acer platanoides*), javorom poľným (*Acer campestre*), lipou veľkolistou (*Tilia platyphylla*), lipou malolistou (*Tilia cordata*), čerešňou vtáčou (*Prunus avium*) a bukom lesným (*Fagus sylvatica*), s bohatým krovinovým poschodím – zemolezom (*Lonicera xylosteum*), svibom krvavým (*Cornus sanguinea*), lieskou obyčajnou (*Coryllus avellana*) a hlohom (*Crataegus laevigata*). V spodnom poschodí sprevádza kvetnaté mezofilné lesy bohatá bylinná etáž. Sú situované v severovýchodnom výbežku okolo kóty 354 v polohe Giraš. Uvedené spoločenstvo tvorí v katastrálnom území Šarišských Michalian hranicu medzi lesom a poľnohospodárskym typom krajiny severovýchodne od sídla.

Biotop bukových a jedľovo-bukových kvetnatých lesov – Ls5.1, 9130 (biotop európskeho významu) je situovaný tiež dookolia kóty 354. V druhovom zložení v lesných porastoch dominujú jedľa biela (*Abies alba*), buk lesný (*Fagus sylvatica*) s prímесou javora horského (*Acer pseudoplatanus*). Krovinové poschodie je zastúpené zemolezom obyčajným (*Lonicera xylosteum*) a inými druhmi, bylinné poschodie je pomerne bohaté na druhy.

V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany je evidovaných 44,0 ha lesa.

Pôvodné lesné spoločenstvá naviazané na nivy tokov Torysa a prítokov (viacmenej teraz tvoriace sprievodnú vegetáciu tokov) nie sú súčasťou lesného (pôdneho) fondu, z hľadiska potenciálnej prirodzenej vegetácie patria k lužným lesom nížinným.

Nelesná drevinová vegetácia (NDV). Nelesná drevinová vegetácia (chápaná priestorovo mimo lesného fondu) v riešenom katastri je vyvinutá predovšetkým v líniovom usporiadaní ako sprievodná vegetácia vodných tokov, tiež tzv. voľná drevinová zeleň v poľnohospodárskej krajine, prípadne kopírujúca účelové poľné cesty a odvodňovacie kanály ako drevinová vegetácia sekundárna. Líniová, aj „voľná“ forma usporiadania NDV predstavuje významný prvok v rámci štruktúry súčasnej krajiny s funkciami, ktoré v nijakom prípade nemožno považovať za podružné (napr. z ekologického hľadiska v porovnaní s lesmi). Líniovú prirodzenú nelesnú drevinovú vegetáciu (nezahrnutú do lesnej pôdy) predstavuje v krajine katastra obce predovšetkým sprievodná vegetácia (brehové porasty) tokov Torysa a prítokov Torysy Ketelského a Michaľanského potoka, Ostrovianskeho potoka, Veľkého a Uzovského potoka. Biotopovo ich drevinové porasty zaraďujeme k lužným vrbovo-topoľovým a jelšovým lesom (biotop európskeho významu).

Významnú zložku krajiny riešeného územia tvorí drevinová vegetácia záhrad a tzv. verejná zeleň.

Lúčne spoločenstvá (trvalé trávne porasty) sa v riešenom katastri vyskytujú len útržkovito jednak v juhozápadnej časti katastra nad úrovňou Torysy, v priestore medzi Torysou a Imunou a v úzkych pruhoch pozdĺž Veľkého potoka a Uzovského potoka.

Hodnotné sú trvalé trávne porasty, ležiace medzi alúviom rieky Torysy a objektmi Imuny, sú zaradené k biotopu európskeho významu Lk1, 6510 Nížinné a podhorské kosné lúky. Všeobecne sú to hnojené jedno až dvojkosné lúky s vysokosteblovými trávami. Sú druhovo bohaté, vyskytujú sa obvyčajne v alúviách veľkých riek, na miestach bývalých polí a zatrávnených úhoroch, od nízinného až po montánnu stupeň.

Fauna a chránené druhy živočíchov.

Zoogeografické členenie. Podľa regionálneho členenia fauny Slovenska (Čepelák, 1980) riešené územie je zaradené do provincie Karpaty, obvodu Západné Karpaty, beskydského okrsku východného..

Podľa zoogeografického členenia terestrického (suchozemského) biocyklu (Jedlička – Kalivodová, Atlas krajiny SR, 2002) riešené územie je začlenené do provincie listnatých lesov, do podkarpatského úseku.

V rámci limnického (vodného) biocyklu (Hensel – Krno, Atlas krajiny SR, 2002) je riešené územie začlenené do Pontokaspickej provincie, dopotiského okresu, slanskej časti.

Fauna.

Poznámka: Výraznými písmenami sú označené druhy európskeho významu, podčiarknuté sú druhy národného významu; obe skupiny zároveň označujú chránené druhy.

Živočíchy trvalo i dočasne (sezónne) žijúce v riešenom území môžeme v hrubých rysoch rozdeliť podľa toho, aké prírodné, prípadne poloprírodné alebo človekom pozmenené a vytvorené prostredie obsadzujú, medzi druhy lesné, stepné, prechodového typu, vodné a pri vode žijúce a urbánne.

V lesnom prostredí (vrátane ekotónového pásma) sa z cicavcov evidujú jež východoeurópsky (***Erinaceus concolor***), piskor obvyčajný a malý (*Sorex araneus*, *Sorex minutus*), veverica stromová (*Sciurus vulgaris*), plch lesný (***Dryomys nitedula***), plch sivý (*Glis glis*), píšik lieskový (***Muscardinus avellanarius***), liška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), hranostaj čiernochvostý (*Mustela erminea*), kuna lesná (*Martes martes*), mačka divá (***Felis sylvestris***). Výskyt diviaka lesného (*Sus scropha*) a jeleňa lesného karpatského (*Cervus eaphus*) je oproti súvislým a plošne veľkým lesným celkom napr. severne položeným lesom Čergova veľmi zriedkavý, pretože lesný komplex v polohe Giraš je v poľnohospodárskej a urbanizovanej krajine izolovaný.

Lesy v polohe Giraš v severnej časti katastra Šarišské Michaľany, ich ekotónové pásma, ale i enklávy nelesnej drevinovej vegetácie, priamo naviazané na lesy sú pomerne bohaté predovšetkým na vtáacie druhy. Stabilne sa tu vyskytujú sa tu jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), jastrab lesný (*Accipiter gentilis*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), včelár lesný (***Pernisapivorus***), jariabok hôrny (***Bonasia bonasia***), kukučka jarabá (*Cuculus canorus*), sova lesná (*Strix aluco*), sova dlhochvostá (***Strix uralensis***), ďateľ veľký (*Dendrocopos major*), ďateľ bieločrptlý (***Dendrocopos leucotos***), ďateľ čierny (***Dryocopus martius***), lelek obvyčajný (***Caprimulgus europaeus***), krutohlav obvyčajný (*Jynx torquilla*) a mnohé ďalšie chránené druhy národného i európskeho významu (Poznámka: Všetky druhy divožijúcich vtákov sú chránené).

V lesoch v riešenom území – v ekotónovom pásme alebo na okrajoch lesa, teda v prechodovom pásme - z plazov žijú jašterica krátkohlavá (***Lacerta agilis***), vretenica severná (*Viper aberus*), užovka obojková (*Natrix natrix*), užovka hladká (***Coronella austriaca***) – všetky

tieto druhy plazov v ekotónových presvetlených pásmach prenikajú i do lúčnych spoločenstiev. Zároveň tu žijú aj obojživelníky (v lesoch predovšetkým zimujú) – salamandra škvrnitá (*Salamandra salamandra*), kunka žltobruchá (***Bombina variegata***) – v koľajách a mlákach lesných ciest, ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), skokan hnedý (*Rana temporaria*). Významnou zložkou chránenej fauny v lesnom prostredí sú niektoré druhy hmyzu, predovšetkým chrobáky roháč obyčajný (***Lucanus cervus***), fúzač veľký (***Cerambyx cerdo***), bystruška potočná (***Carabus variolosus***), na lesných lúkach motýľ spriadač kostihojový (***Callimorpha quadripunctaria***).

Osobitné postavenie v rámci druhovej diverzity živočíchov má tok Torysy so sprievodnou vegetáciou funkciami obytného teritória, hniezdneho biotopu, lovného teritória a refúgia – z vtákov sa tu okrem iných druhov nepravidelne vyskytuje kormorán veľký (***Phalacrocorax carbo***) – sezónne, volavka popolavá (*Ardea cinerea*) – častý výskyt, kačica divá (*Anas platyrhynchos*), kulík riečny (*Charadrius dubius*), kalužiak perlavý (*Tringa ochropus*) – zimuje, kalužiačik malý (*Actitis hypoleucos*) – hniezdič, rybárik riečny (***Alcedo atthis***), trasochvost žltý (*Motacilla flava*), trasochvost biely (*Motacilla alba*), vodnár potočný (*Cinclus cinclus*), slávik veľký (*Luscinia luscinia*), kúdeľníčka lužná (*Remiz pendulinus*), vlha obyčajná (*Oriolus oriolus*). Zistený bol pri love aj výskyt bociana čierneho (***Ciconia nigra***). Okrem uvedených druhov sa tu vyskytuje veľké množstvo ďalších druhov viazaných na aquaticko-terestrický biotop.

Z plazov sa v prostredí lužného lesa nivy Torysy vyskytuje užovka stromová (*Elaphe longissima*), užovka obojková (*Natrix natrix*), z obojživelníkov v prostredí lužného lesa skokan hnedý (*Rana temporaria*), rosnička zelená (*Hyla arborea*), priamo vo vodnom toku skokan rapotavý (*Rana ridibunda*).

Z cicavcov sa vo vodnom toku Torysy vyskytuje vydra riečna (***Lutra lutra***), hryzec vodný (*Arvicola terrestris*), aj iné druhy drobných cicavcov (chýba prieskum) a v posledných dvoch až troch dekádach sa tu nestabilne objavuje aj bobor vodný (***Castor fiber***).

Významnou zložkou v diverzite živočíchov Torysy sú ryby, patria k nim napr. mrena stredomorská (***Barbus meridionalis***), pľž severný (***Cobitis taenia***), hrúz bielooplutvý (***Gobio alpinus***), hrúz Kesslerov (***Gobio kessleri***), hrúz fúzatý (***Gobio uranoscopus***), lopatka dúhová (***Rhodeus sericeus amarus***), pľž vrchovský (***Sabanejewia balcanica***).

Z významných stepných druhov, ktoré obývajú kultúrnu step a zostatky pôvodných stepí (poľnohospodársku krajinu, vrátane lúčnych spoločenstiev, ornej pôdy a aj záhrad) sa okrem bežných druhov (krt obyčajný, zajac poľný, lasica myšožravá, líška hrdzavá, srnec lesný, diviak lesný – migruje z lesa za potravou) vyskytujú i chránené druhy národného i európskeho významu: z vtákov jarabica poľná (*Perdix perdix*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), chrapkáč poľný (***Crex crex***), strakoš červenochrbtý (***Lanius collurio***), loviská má tu bocian biely (***Ciconia ciconia***) a žijú tu mnohé ďalšie chránené druhy vtákov: kaňa sivá (***Circus cyaneus***), myšiak severský (*Buteo lagopus*) – zimuje, sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), pipiška chochlatá (*Galerida cristata*), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), prhľaviar čiernohlavý (*Saxicola torquata*). Poznámka: Všetky druhy divožijúcich vtákov sú chránené). Na príležitostné loviská nad kataster zalieta aj orol skalný (***Aquila chrysaetos***) z pohoria Čergov.

Z plazov sa v kultúrnej stepi vyskytujú jašterica krátkohlavá (***Lacerta agilis***), slepých lámavý (*Anghuis fragilis*), užovka hladká (***Coronella austriaca***), z obojživelníkov všetky druhy uvedené pri lesoch, navyiac je tu zaznamenaný výskyt ropuchy zelenej (***Bufo viridis***) a ropuchy bradavičnatej (*Bufo bufo*).

Významné z hľadiska obsadzovania ník a novovytvorených hniezdnych príležitostí sú druhy urbánne, svojim spôsobom života naviazané na viac alebo menej urbanizované prostredie

(vrabec domový (*Passer domesticus*), žltouchvost domový (*Phoenicurus ochruros*), belorítka domová (*Delichon urbica*), zriedkavejšie lastovička domová (*Hirundo rustica*), hrdlička záhradná (*Streptopelia caocto*), plamienka driemavá (*Tyto alba*), kuvik obyčajný (*Athene noctua*), škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*).

V zozname absentujú „nižšie“ druhy živočíchov z dôvodu malej preskúmanosti územia, resp. veľmi úzkej odbornej špecifikácie. Vzhľadom k pomerne pestrej mozaike rôznych biotopov a stanovišť, ich kvalite sa predpokladá primerané bohatstvo druhov hmyzu, pavúkovcov, mäkkýšov a iných skupín, ktoré zvyšujú kvalitu i kvantitu biodiverzity. Mnohé z nich sú druhy európskeho významu.

Biotopy národného a európskeho významu.

Biotopy národného významu. V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany sa veľmi pravdepodobne vyskytuje biotop **Lk7 Psiarkové aluviálne lúky**. Je to biotop, ktorý obyčajne predstavujú dvoj až trojkosné vlhké lúky v krátkodobu zaplavovaných alúviách menších riek a potokov. Porasty sú bujné, druhovo chudobné, v biotope sa vyskytujú vlhkomilné i suchomilné druhy rastlín. V porastoch prevládajú vysoké trávy – vlhkomilná psiarka lúčna (*Alopecurus pratensis*), na suchších stanovištiach kostrava lúčna (*Festuca pratensis*). Pre biotop je typická zvýšená hladina spodnej vody v jarnej dobe, v letnej dobe pôdy na povrchu presychajú. Lokality biotopu nie sú v súčasnosti ešte zmapované.

K nelesným biotopom národného významu je potrebné zaradiť aj biotop **Br1 Štrkové lavice bez vegetácie**, ktorý sa v riešenom katastrálnom území vyskytuje vo veľkom plošnom rozsahu (premenlivo v závislosti od prívalových vôd) predovšetkým v nive Torysy, ale môže sa (v závislosti od aktuálnych hydrologických podmienok) vyskytovať v korytách prítokov Torysy. Tento biotop je významný predovšetkým pre pobyt a hniezdenie špecializovaných druhov vtákov.

K lesným biotopom národného významu v malom lesnom komplexe Giraš sa zaraduje časť lesného porastu s označením **Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské**, ktorý tvorí mezofilný zmiešaný listnatý les s prevahou porastov duba zimného (*Quercus petraea*) alebo hraba (*Carpinus betulus*) s prímесou buka, menej ďalších drevín.

Biotopy európskeho významu. V riešenom území príslušné odborné organizácie registrujú prítomnosť biotopov európskeho významu, ktoré zaradujeme k biotopom lesným.

Lesné biotopy európskeho významu v území reprezentuje biotop **Ls5.1, 9130 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy**, v ktorom dominujú jedľa biela a buk lesný s prímесami iných drevín. Porasty sú bohaté na druhové zloženie bylinnej i krovinej etáže. Na Slovensku je tento lesný biotop pomerne rozšírený a relatívne bežný, v európskom meradle patrí medzi vzácne biotopy. V katastri Šarišských Michalían sa biotop vyskytuje v polohe Giraš (spolu s biotopom národného významu Ls2.1 – pozri vyššie).

K špecifickým lesným biotopom (v poľnohospodárskej krajine, nie na lesnom fonde) sa zaraduje aj sprievodná vegetácia vodných tokov (brehové porasty), t.j. biotop **Ls1.1, 91E0* Vrbovo-topoľovníčinné lužné lesy** – z hľadiska významu prioritný biotop. V riešenom katastri sa tento biotop nachádza v krajine riešeného katastra v nive Torysy a na brehoch jej prítokov. V drevinovom zložení dominujú topoľ čierny, vrbka biela, rastú tu aj topoľ biely, jaseň, vrbka trojtyčinková, bylinné poschodie je bohaté na druhy tolerujúce tak ako dreviny zaplavovanie a spodné vody (hygrofilné a nitrofilné druhy).

Významné migračné koridory živočíchov. K významným migračným koridorom z hľadiska výmeny genetických informácií, i z hľadiska pobytových a refugiálnych funkcií patrí zo širšieho geografického hľadiska rieka Torysa s nivou, sprievodnou vegetáciou (brehovými porastmi) a rozsiahlymi štrkovými lavicami, predovšetkým pre špecifické druhy vtákov a cicavcov naviazaných spôsobom života na prírodný charakter rečnej nivy a vodného média. Významné sú v širších líniiach Torysy vzdušné migračné koridory pre sezónne migrácie niektorých vysokoletiacich druhov vtákov (transmigrantov) – napr. žeriava popolavého, husí, potáplic a i. (z hľadiska vzťahov k územnému plánu ovplyvňovanie migračného koridoru je prakticky vylúčené).

Je však potrebné uviesť, že uvedené vzdušné koridory nie sú viazané striktne len na líniu vodného toku Torysy; rieka v tomto konkrétnom prípade slúži ako jeden z faktorov pre transmigranty ako orientačná línia migrácie.

7. Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana, ekologická stabilita

V geomorfologickom členení riešené územie patrí do provincie Západné Karpaty, subprovincie Vonkajšie Západné Karpaty, oblasti Podhôrno-magurskej, podcelku Spišsko-šarišské medzihorie – Šarišské podolie.

Geologická stavba v rozhodujúcej miere predurčovala aj morfológické a morfometrické pomery v riešenom území. V základnej morfoštruktúre – „vrásovo-blokovej fatransko-tatranskej“, ktorú tvorí prechodná štruktúra centrálno-karpatských vrchovín“, zo základných typov eróznno-denudačného reliéfu tu vystupuje reliéf rovín a nív, reliéf kotlinových pahorkatín a riečne terasy stredné (nad nivou Torysy) a vysoké (vo východnej časti nad prítokmi Torysy).

Tieto morfológické a morfometrické pomery základným spôsobom (čo do využívania krajinných segmentov) navodzujú štruktúru a scenériu krajiny riešeného katastra.

Súčasná krajinná štruktúra je daná charakterom historického osídlenia a historickým a súčasným spôsobom využívania krajiny; v krajine katastra Šarišské Michalany o výmere 933 ha sú v severnom výbežku riešeného územia skoncentrované lesné porasty v lokalite Giraš. Lesy (na lesnom fonde) dosahujú v katastri výmeru 44 ha.

Poľnohospodársky pôdny fond v poľnohospodárskom type krajiny reprezentujú predovšetkým orná pôda alúky (PPF na výmere 644 ha), pričom orná pôda v rámci PPF sa rozkladá na výmere 560 ha, ostatok PPF tvoria lúky lemujúce v úzkych pásoch predovšetkým Veľkého a Uzovského potoka a rozsiahlejšia plocha TTP medzinivou Torysy a objektmi Imuny.

Zastavané územie na súčasnej úrovni dosahuje 138 ha, ostatné plochy 80 ha.

Výraznou súčasťou krajinné štruktúry katastra Šarišských Michalian je nelesná drevinová vegetácia (NDV) líniová a v menšej miere i rozptýlená; líniová drevinová vegetácia je predovšetkým súčasťou sprievodnej vegetácie rieky Torysy a jej prítokov (t.z. pobrežná vegetácia, resp. nadväzujúca na pobrežnú v nive rieky).

Líniová NDV sekundárna, resp. účelová sa vyskytuje pozdĺž cestných komunikácií, železničnej trate, i účelových poľných ciest.

Forma rozptýlenej NDV sa v súčasnosti vyskytuje v malej miere a v krajine katastra zohráva takmer nepodstatnú ekologickú funkciu vzhľadom k zastúpeniu v krajine.

Štruktúru krajiny (vo zvyškovom percentuálnom zastúpení) dopĺňajú niektoré technické antropogénne prvky, predovšetkým cestné komunikácie a železničná trať, odvodňovacie kanály a objekty podniku Imuna, tiež nadzemné vedenia elektrického prúdu.

Scenéria. Obec je z hľadiska krajinnej scenérie situovaná v relatívne málo narušenom prírodnom a malebnom prostredí. Krajinu katastra je možné považovať za segment, kde sa síce čiastočne, ale zároveň viditeľne zachovala historická štruktúra krajiny.

Dominantnými krajinnými prvkami sú lesné porasty v polohe Giraš, rieka Torysa so všetkými jej atribútmi (tok, niva, sprievodná vegetácia toku, štrkové náplavy. Uvedené krajinné dominanty jedinečne vnemovo pôsobia v kontraste s rozvíjajúcim sa sídlom.

Ekologická stabilita. Podľa prvkov súčasnej krajinnej štruktúry lesnaté časti katastra Šarišských Michalian v polohe Giraš sa nachádzajú v priestoroch ekologicky stabilných, podobne aj tok a niva Torysy. Ostatná časť krajiny katastru vrátane sídla je súčasťou priestorov ekologicky nestabilných.

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov (napr. chránené územia národnej siete, chránené územia sústavy NATURA 2000, chránené vodohospodárske oblasti), územný systém ekologickej stability

V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany nie je vyhlásené, ani projektované chránené územie prírody národnej siete.

Nie je zriadené, ani projektované chránené územie siete NATURA 2000 (územie európskeho významu, resp. chránené vtáčie územie).

Chránené územia podľa osobitných predpisov. V širšom riešenom území je rieka Torysa evidovaná ako „vodohospodársky významný tok“. Kataster obce Šarišské Michaľany nie je súčasťou chránenej vodohospodárskej oblasti, ani CHVO do katastra nezasahuje.

Ochranné pásma prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd nie sú v katastrálnom území obce zriadené.

Územný systém ekologickej stability.

Ekologická stabilita. Podľa prvkov súčasnej krajinnej štruktúry lesnaté časti katastra Šarišských Michalian v polohe Giraš sa nachádzajú v priestoroch ekologicky stabilných, podobne aj tok a niva Torysy. Ostatná časť krajiny katastra vrátane sídla je súčasťou priestorov ekologicky nestabilných.

Stupeň ekologickej stability v krajine Šarišských Michalian je veľmi nízky (1,33).

Prvky nadregionálnej úrovne ÚSES. V rámci územného systému ekologickej stability do riešeného územia zasahujú, resp. v riešenom území sa nachádzajú prvky nadregionálne a miestne (lokálne).

Z nadregionálnych prvkov územného systému ekologickej stability riešeným územím prechádza nadregionálny biokoridor Torysa tvorený tokom, nivou rieky, sprievodnou vegetáciou toku.

V atlase krajiny Slovenskej republiky, 2002 na str. 258 v mapovom podklade 92. Územný systém ekologickej stability autorov Miklós, L., Kočická, E., Kočický, D. je celý tok rieky Torysa považovaný (na základe reálneho stavu) za hydrický nadregionálny biokoridor.

Prvky regionálnej úrovne ÚSES. V riešenom katastri nie sú navrhnuté.

Prvky miestnej (lokálnej) úrovne ÚSES. Pre územné plánovanie katastrálneho územia má význam predovšetkým aj identifikácia a akceptovanie prvkov ÚSES miestnej úrovne. Prvky miestnej úrovne plnia tiež funkcie biocentier a biokoridorov, ale zároveň aj funkciu interakčnú, umožňujúcu prepojenia medzi prvkami ÚSES vyššej hierarchickej úrovne (v riešenom katastri s nadregionálnym biokoridorom Torysa).

V tejto súvislosti v katastrálnom území obce Šarišské Michaľany koncept územného plánu navrhuje akceptáciu nasledujúcich prvkov miestneho (lokálneho) územného systému ekologickej stability (návrh vychádza z reálnych podmienok a existencie prírodných realít v území):

1. Lokálne biocentrum (LBk) Giraš – komplex lesných porastov v severnom výbežku katastra.
2. Lokálny biokoridor (LBk) Ketelský potok – vodný tok na západnej hranici katastra s pobrežnou vegetáciou, prítok Torysy.
3. Lokálny biokoridor (LBk) Veľký potok – vodný tok s pobrežnou vegetáciou, prítok Torysy.
4. Lokálny biokoridor (LBk) Uzovský potok – vodný tok s pobrežnou vegetáciou, prítok Torysy.
5. Lokálny biokoridor (LBk) Imuna – odvodňovací kanál na východnej hranici areálu Imuny.
6. Lokálny biokoridor (LBk) Úboč – terestrický biokoridor v líniovom zoskupení zelene vedúci od lesného komplexu Giraš k zastavanému územiu obce a prerušene od zastavaného územia ku Ketelskému potoku.

9. Obyvateľstvo – demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie) sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi)

Demografické údaje. Obec Šarišské Michaľany je stredne veľké prímestské sídlo, v roku 2021 počet obyvateľov dosiahol číslo 2832, od roku 2012 počet stagnuje až mierne klesá, pretrvávajú však záujem o bývanie v obci. Migráciu do sídla obmedzuje malý počet disponibilných pozemkov na bytovú výstavbu.

V územnom pláne je potrebné vytvoriť predpoklady pre rozvoj bývania, založených na migrácii do sídla.

Hlavnou funkciou sídla je funkcia obytná. Návrh územného plánu počíta s trvalým miernym nárastom počtu obyvateľov, vychádza z predpokladaného vývoja počtu obyvateľov v dvoch variantoch:

Vo variante A (založený na miernom oživení bytovej výstavby a súvisiacej migrácie do sídla) v roku 2030 predpokladá sa počet obyvateľov 2875, v roku 2040 počet 2929 a v roku 2050 počet 3000.

Vo variante B (odvodený od predpokladaného vplyvu významnejšej investície v obci alebo blízko okolí) v roku 2030 sa predpokladá počet obyvateľov 3000, v roku 2040 počet 3500 a v roku 2050 počet obyvateľov 4000.

Aktivita. Hospodársku základňu obce tvoria zariadenia z I., II. aj III. sektoru ekonomiky. Primárny sektor je zastúpený poľnohospodárstvom a lesným hospodárstvom. V severnej časti obce sa nachádza pôvodný hospodársky dvor ŠM, využívaný teraz niekoľkými podnikateľskými subjektami na poľnohospodárske i nepoľnohospodárske podnikateľské činnosti. Lesy nemajú v obci prevádzku.

Medzi činnosťami I. ekon. sektoru patrí aj ťažba a predaj štrkov spoločnosťou HTSH s.r.o. na západnom okraji katastra obce medzi železničnou traťou a riekou Torysa.

V rámci II. ekon. sektora v obci pôsobí farmaceutický podnik IMUNA PHARM.

Ďalšie výrobné prevádzky sú v areáli bývalého hospodárskeho dvora (výroba kŕmnych zmesí, vzduchotechnika, klimatizácie, organominerálne hnojivá).

Prírodné podmienky v riešenom katastri sú priaznivé pre rozvoj prímestskej rekreácie, sú však málo atraktívne pre rozvoj turistiky a cestovného ruchu. Pre potreby individuálnej rekreácie sú využívané záhradkárske osady.

Obcou prechádza značená turistická trasa vedúca od železničnej zastávky na Šarišský hrad, tiež dobudovaná trasa cyklomagistrály Eurovelo 11, vedená katastrom obce pozdĺž Torysy a železničnej trate.

Infraštruktúra.

Infraštruktúru sídla v súčasnosti tvorí doprava a dopravné zariadenia, zásobovanie elektrickou energiou, spoje a telekomunikačné zariadenia, verejná kanalizácia, verejný vodovod, zásobovanie plynom.

Dopravná infraštruktúra. Šarišské Michaľany ležia na trase multimodálneho dopravného koridoru medzinárodného významu, ktorého súčasťou sú cesta I. triedy, železničná trať a cyklomagistrála Eurovelo 11.

Nadradenou cestnou sieťou v katastri obce sú cesty I. a III. triedy s funkciou zberných komunikácií. Hlavnou cestnou komunikáciou je cesta I/68 Mníšek nad Popradom – Stará Ľubovňa – Prešov (tvorí prístup k okresnému mestu Sabinov a krajskému mestu Prešov, je dopravne silno zaťažená, je na hranici svojej kapacity). Zbernou cestou je aj cesta III. triedy č. 3184 Šarišské Michaľany – križovatka s cestou III/3179 - Ostrovany.

Ostatné miestne a účelové cesty majú funkciu obslužnú.

V obci je vybudovaných niekoľko verejných parkovísk (90 miest, prevažne pri objektoch občianskej vybavenosti, v sídliskovej časti obce je 185 parkovacích miest, kapacitne je to v súčasnosti málo). Parkovacie plochy sú aj pri futbalovom ihrisku a pri žel. zastávke. Vlastné parkovisko má Areál Pohoda. Vo výrobných areáloch sú parkovacie miesta určené len pre zamestnancov a nákladné vozidlá, vonkajšie parkoviská má aj IMUNA-PHARM.

Hromadná verejná doprava je v obci zabezpečená autobusovou dopravou.

Pozdĺž Prešovskej ulice, aj pozdĺž väčšiny ulíc sú vybudované obojstranné chodníky, nie všetky ulice disponujú obojstrannými chodníkmi, v niektorých chýbajú súvislé jednostranné chodníky (Družstevná, M.R.Štefánika, Mlynská ul.). Samostatné pešie chodníky sú situované v plochách verejnej zelene v centre obce, parku pri obecnom úrade, na Michalskej ulici a v areáloch bytových domov.

Cyklistická doprava na území obce môže využívať všetky miestne komunikácie (upokojené cesty, nemotoristické združené komunikácie a účelové cesty s obmedzenou automobilovou dopravou).

Južným okrajom obce vedie železničná trať č. 188 Kysak – Prešov - Plaveč – Muszyna, v obci je osobná železničná zastávka.

V SV časti katastra je situované bývalé letisko Šarišské Michaľany pre poľnohospodárske účely. V súčasnej dobe nie je v prevádzke, slúži ako cvičná plocha pre autoškolu. Severozápadná časť k.ú. obce sa nachádza v ochranných pásmach Letiska Sabinov – Ražňany.

Zásobovanie pitnou vodou. Obec má vybudovaný verejný vodovod, obecný vodovod je napojený na Prešovský skupinový vodovod s vodnými zdrojmi Vyšný Slavkov, na potrubie vedúcemu z vodojemu Sabinov do vodojemu Gregorovce pozdĺž cesty III. triedy.

Areál hospodárskeho dvora a podnik IMUNA-PHARM majú vybudované samostatné vodovody s vlastnými vodnými zdrojmi.

Stoková sieť, čistenie splaškových vôd, dažďová kanalizácia. V obci je vybudovaná z časti jednotná a z časti delená kanalizácia.

Čistenie splaškových vôd z obce je zabezpečené v ČOV v Sabinove – Orkucanoch. Po rekonštrukcii má ČOV dostatočnú rezervu.

Zásobovanie elektrickou energiou. Obec Šarišské Michaľany je na elektrickú energiu napojená zo vzdušnej VN siete 22 kV z linky č. 526 z rozvodne Lipany a možnosťou prepojenia v spínacej stanici Imuna na vedenie VN č. 226 napájaného z rozvodne Prešov I. v obci je v súčasnosti 11 trafostaníc (konkretizované sú v textovej časti návrhu územného plánu). Celkový inštalovaný výkon dosahuje hodnotu 3540 kVA, z toho pre obytnú zástavbu a občiansku vybavenosť 2970 kVA.

Sekundárna sieť ústiaca z transformačných staníc je po zrekonštruovaní na celom území v dobrom stave. Verejné osvetlenie je riešené výbojkovými svietidlami, osadenými na podperných bodoch nízkonapäťovej siete.

Zásobovanie plynom. Obec Šarišské Michaľany je plynofikovaná. SV časťou katastra vedie vysokotlakový plynovod veľký Šariš – Sabinov, z ktorého je vybudovaný prípojný VTL plynovod, zaústený do regulačnej stanice Šarišské Michaľany – Prešovská a regulačnej stanice Šarišské Michaľany – Imuna. Z neho je ešte napojený aj VTL prípojný plynovod, vedúci k RS Ostrovany.

V obci je vybudovaná distribučná STL sieť. Je osadená v zemi na verejných priestranstvách v okrajoch miestnych ciest, v chodníkoch a plochách verejnej zelene.

Zásobovanie teplom. V obci je individuálne formou objektových kotolní v rodinných a bytových domoch a v objektoch občianskej vybavenosti.

Odpady a nakladanie s odpadmi. Celkové množstvo odpadov v roku za obec nie je známe. Tuhý komunálny odpad je vyvážaný zmluvným vývozcom na regionálnu skládku v Ražňanoch. Zmluvný vývozca zabezpečuje aj separovaný zber odpadu.

Jednotlivé objekty v obci sú vybavené 110 l smetnými nádobami na zmesový aj separovaný odpad.

V riešenom území je evidovaná na základe výpisu z Informačného systému environmentálnych záťaží pravdepodobná environmentálna záťaž SB (005) Šarišské Michaľany – skládka PO Imuna ako skládka priemyselného odpadu. Lokalita je sanovaná/rekultivovaná.

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská

Obec Šarišské Michaľany je historické sídlo. Historicky bolo dotknuté územie osídlené už aj v praveku, o čom svedčia známe archeologické nálezy.

Krajský pamiatkový úrad Prešov určil na základe evidovaných archeologických lokalít územia s evidovanými a predpokladanými archeologickými nálezmi. Lokality sú uvedené v textovej časti konceptu riešenia územného plánu obce. Textová časť uvádza aj kultúrne pamiatky v registri nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok.

V obci sa nachádzajú ďalšie objekty s architektonickými, historickými a kultúrnymi hodnotami, ktoré je vhodné v súlade s §14 zákona č.49/2002 Z.z. zaradiť do zoznamu pamätihodností obce.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V riešenom území sa paleontologické náleziská nevyskytujú a v súvislosti s poznatkami o geologickej stavbe územia sa ani nepredpokladajú. Podobne sa v katastrálnom území obce nenachádzajú ani významné geologické lokality.

12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)

Z iných zdrojov znečistenia hluk v obci a jej katastri pochádza prevažne z prevádzky motorových vozidiel na cestných komunikáciách a z prevádzky železnice.

Zdroj možných vibrácií sa v riešenom území nevyskytuje.

Radónové riziko v riešenom území je nízkej a strednej intenzity. Vysoké radónové riziko v katastri obce nebolo namerané.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Súčasný environmentálne problémy obce sú premietnuté do nasledujúcich problémov (ktoré koncept územného plánu rieši):

V oblasti infraštruktúry:

▪ V sociósfére životného prostredia v oblasti dopravy a dopravných zariadení:

- Riešenie verejného dopravného a technického vybavenia

V sociósfére životného prostredia v zabezpečení bývania a pohody obyvateľov:

- Vhodné podmienky pre výstavbu bytov s rešpektovaním prírodných daností
- Doplnenie niektorých zariadení občianskej vybavenosti
- Doplnenie rekreačných a športových plôch v nadväznosti na prírodné podmienky územia.

V oblasti podnikateľských činností v krajine:

- Rozvoj podnikateľských činností s ohľadom na prírodné podmienky, ochranu prírody a krajiny

V oblasti ochrany proti záplavám:

- doplnenie účinných vodozádržných opatrení

V oblasti chránenej prírody:

- rešpektovanie prvkov územného systému ekologickej stability

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Vplyvy na obyvateľstvo – počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činností pre dotknuté obce, iné vplyvy

Údaje o počte obyvateľov dotknutých navrhovaným územným plánom s predpokladaným demografickým vývojom do roku sú tu uvedené v časti C, kap.II, podk.9. V roku 2021 počet obyvateľov dosiahol číslo 2832, od roku 2012 počet stagnuje až mierne klesá, pretrvávajú však záujem o bývanie v obci. Migráciu do sídla obmedzuje malý počet disponibilných pozemkov na bytovú výstavbu.

V územnom pláne je potrebné vytvoriť predpoklady pre rozvoj bývania, založených na migrácii do sídla.

Hlavnou funkciou sídla je funkcia obytná. Návrh územného plánu počíta s trvalým miernym nárastom počtu obyvateľov, vychádza z predpokladaného vývoja počtu obyvateľov v dvoch variantoch:

Vo variante A (založený na miernom oživení bytovej výstavby a súvisiacej migrácie do sídla) v roku 2030 predpokladá sa počet obyvateľov 2875, v roku 2040 počet 2929 a v roku 2050 počet 3000.

Vo variante B (odvođený od predpokladaného vplyvu významnejšej investície v obci alebo blízko okolí) v roku 2030 sa predpokladá počet obyvateľov 3000, v roku 2040 počet 3500 a v roku 2050 počet obyvateľov 4000.

V územnom pláne je potrebné vytvoriť predpoklady pre rozvoj bývania, založených na migrácii do sídla. Pri predpokladanom investičnom podnete a s tým spojeným nárastom migrácie do sídla bude v obci celková potreba výstavby cca 800 bytov. Rozvoj bytovej výstavby sa bude riešiť prostredníctvom výstavby rodinných domov; obec sa v tomto smere sústreďí na aktivity spojené s prípravou územia (výstavba komunikácií a inžinierskych sietí k lokalitám).

Výstavba bytov bude sústredená do nových lokalít na okrajoch súčasne zastavaného územia obce. Najviac bytov pribudne v západnej časti obce dobudovaním rozostavanej lokality Za múrom na konci Štúrovej ulice až po železničnú trať a na susediacich lokalitách Pod úbočou a Pri kaplnke, až po účelovú cestu k štrkoviskám v lokalite Urbárske. Na JV okraji obce je na výstavbu rodinných domov a čiastočne aj bytových domov vhodná lokalita Tably. V druhom variante v prípade väčšej potreby výstavby navrhnutá bytová výstavba aj v lokalite Lesík na východnom okraji obce.

Okrem vytypovaných nových plôch na výstavbu rodinných domov bude prebiehať zastavovanie prieluk v súčasnej zástavbe a prestavba schátralých a nevyhovujúcich objektov (v súčasnosti 45 objektov).

Návrh územného plánu v prehľade lokalít navrhuje vo variante A výstavbu bytov v lok. Za múrom (100 bytových jednotiek), Pod úbočou (350 b.j.), Pri kaplnke (320 b.j.), Tably (200 b.j.), rozptyl (55 b.j.) – spolu 1035 b.j., vo variante B aj v lok. Lesík (125 b.j.), spolu v oboch variantoch 1160 bytových jednotiek.

V oblasti občianskej vybavenosti je konštatované, že obec Šarišské Michaľany je veľké prímestské sídlo, v ktorom je vybudovaná potrebná občianska vybavenosť. Zariadenia vyššej obč. vybavenosti sú v okresnom meste Sabinov a krajskom meste Prešov.

V rámci občianskej vybavenosti územný plán navrhuje na rozšírenie školských kapacít materskej školy pre západnú časť obce využiť areál bývalého detského domova na Ulici kpt. Nálepku, prípadne vybudovať novú materskú školu v lokalite Pri kaplnke.

Pre rozvoj kultúrno-spoločenskej činnosti v obci zrekonštruovať bývalý závodný klub Imuny pri futbalovom ihrisku.

V rámci zdravotnej starostlivosti je vhodné ďalšie ambulancie vytvárať v centre obce, v ktorom je aj vhodná plocha na výstavbu nového väčšieho zdravotného strediska. Areál bývalého detského domova vedľa obecného úradu je vhodný na zriadenie domova dôchodcov, materskej školy alebo nového zdravotného strediska.

Pre vznik ďalších špecializovaných predajní v obci je vhodná lokalita Prešovská ulica, menšie potravinárske predajne môžu vnikáť aj v iných obytných častiach obce.

Na rozvoj rekreačných služieb najvhodnejším územím sa javí okolie rieky Torysa, kde je možné vytvoriť rekultiváciou lokality Urbárske rekreačný areál.

Lokálne centrá občianskej vybavenosti je potrebné vytvoriť v lokalitách novej výstavby Pri kaplnke, Tably a Lesík.

V oblasti podnikateľskej. Výrobný areál farmaceutického podniku IMUNA-PHARM sa v poslednej dobe diverzifikuje, ale jeho doterajšia výrobná funkcia bude určujúca. Pre možný rozvoj výrobných činností podniku vrátane kooperačných prevádzok je v návrhu územného plánu vymedzená plocha pre novú výstavbu výrobných a skladových prevádzok južne od areálu Imuny.

V areáli hospodárskeho dvora so zmiešanou výrobnou zónou je možný aj jej mierny rozvoj využitím plôch pre koridor preloženia cesty I. triedy. Obmedzenia je možné vyriešiť výstavbou novej prístupovej cesty mimo obytné plochy (vo variante 2). V lokalite je navrhnutá aj druhá plocha pre výstavbu nových výrobných a skladovacích areálov v obci medzi terajšou trasou cesty I. triedy a jej preložkou.

Pre posilnenie zamestnanosti v obci je potrebné riešiť vytvorenie podmienok pre rozvoj malého a stredného podnikania na území obe. Väčší rozvoj hospodársko-výrobného areálu v severnej časti obce je nevhodný, pretože jeho obslužná nákladná doprava prechádza cez obytnú časť obce.

Kvôli potrebe vytvorenia nových podnikateľských areálov sú navrhnuté nové plochy pre výrobu a skladovanie v lokalitách Tably pri Imune a Lesík medzi terajšou trasou cesty I/18 a jej preložkou.

V oblasti dopravy. Na preložku cesty I/68 – obchvat mesta Sabinov bol spracovaný projekt, je vydané stavebné povolenie a vybraný zhotoviteľ stavby. Preložka cesty tvorí aj severovýchodný obchvat Šarišských Michalian. Jej výstavbou dôjde k obmedzeniu tranzitnej dopravy a výraznému zníženiu intenzity dopravy na prieťahu cesty I/68 obcou.

Cesta III. triedy č. 3184 (je dopravne málo zaťažená) na území obce križuje železničnú trať úrovňovým priecestím na Jarkovej ulici. V súvislosti s výhľadovou prestavbou železničnej trate na dvojkoľajovú bude potrebné vybudovať mimoúrovňové križovanie cesty so železnicou. V územnom pláne je preto navrhnutá preložka cesty III. triedy od navrhovanej križovatky na ceste I/18 východne od obce s nadjazdom nad žel. traťou východne od Jarkovej ulice pokračujúcim premostením rieky Torysa vedúcim na okraj záhradkárskej osady za futb. ihriskom s napojením na pôvodnú trasu v križovatke pred areálom Imuny.

V rámci statickej dopravy verejné parkoviská sú potrebné pri zariadeniach občianskej vybavenosti najmä v centre obce a pri športovom areáli, samostatné parkoviská musia byť vybudované aj v podnikateľských zónach.

V rámci cyklistickej dopravy na území obce chýba doplnková cyklistická infraštruktúra. Základný obslužný bod na trase Eurovelo 11 je navrhnutý pri záhradkárskej osade.

V rámci novej vodnej dopravy je rieka Torysa v jarných mesiacoch vhodná na vodnú turistiku, vhodné je vybudovať prístavisko pre malé športové plavidlá pri navrhovanom obslužnom bode cyklotrasy pri záhradkárskej osade.

V oblasti vodného hospodárstva. Obec nemá samostatný vodojem, potrebnú akumuláciu sprostredkuje vodojem Sabinov, má dostatočnú kapacitu pre pokrytie potreby akumulácie vody aj pre obec Šarišské Michaľany.

Územný plán v rámci koncepcie technického riešenia kanalizácie navrhuje v plochách novej výstavby delenú kanalizáciu. Splašková kanalizácia bude dobudovaná vo všetkých existujúcich aj navrhovaných častiach zastavaného územia obce. V časti obce na pravom brehu Torysy bude vybudovaná nová gravitačná kanalizačná sústava, zaústená do existujúcej čerpacej stanice a výtlakom dopravená do ČOV Sabinov – Orkucany.

Dažďové vody v novobudovaných lokalitách budú odvádzané kanalizáciou alebo priekopami do vodných tokov.

V územnom pláne niesú navrhované stavebné úpravy vodných tokov. Z hľadiska riešenia ochrany obce predpovodňami je potrebné realizovať opatrenia na úpravu vodného režimu poľnohospodárskych plôch na svahoch privrátených k obci (biopásky, zasakovacie pásy, medze porastené vegetáciou, prehrádzky v erózných ryhách).

V oblasti zásobovania energiami. Zabezpečenie novo navrhovaných odberov v zastavanom území obce územný plán predpokladá z existujúcich trafostaníc, ktoré budú podľa potreby rekonštruované na predpokladaný výkon. V novo navrhovaných lokalitách bude zásobovanie zabezpečené novými distribučnými trafostanicami. V obci Šarišské Michaľany sú takými lokalitami najmä plochy navrhovanej výstavby bývania v lokalitách Za múrom, Pod úbočou, Pri kaplnke a Tably, vo variante B aj Lesík. V týchto lokalitách je vo variante A navrhnutá výstavba 7 trafostaníc, vo variante B 9 trafostaníc, pričom sa počíta s ďalšími trafostanicami v podnikateľskej zóne v lokalite Lesík.

Pre novú zástavbu bude potrebné rozšírenie verejného osvetlenia a tiež sieť obecného rozhlasu. V celej obci budú pôvodné svetelné zdroje nahradené LED-svetidlami s nízkou spotrebou.

Zástavba v obci bude naďalej zásobovaná zemným plynom z existujúcej siete, rozšírenej v plochách novej výstavby.

Zásobovanie teplom bude naďalej individuálne formou objektových kotolní v rodinných a bytových domoch a objektoch občianskej vybavenosti.

Záver: Návrh územného plánu obsahuje také riešenia, ktoré by v sebe nemali niesť riziká ohrozenia zdravotného stavu obyvateľstva, ktoré by doterajšie riziká mali obmedziť alebo vylúčiť, ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady alebo by významne narušovali pohodu a kvalitu života, resp. stav životného prostredia. Naopak, obsahuje riešenia, ktorými sa skvalitnia ekonomické, sociálne, bezpečnostné a zdravotné podmienky pre dotknuté obyvateľstvo.

Prechodné krátkodobé zhoršenie životných podmienok obyvateľov môže nastať pri stavebnej činnosti zvýšením hlučnosti, prašnosti, zvýšením produkcie odpadov (predovšetkým stavebných odpadov). Z dlhodobého hľadiska krátkodobé zhoršenie životných podmienok neznamena zvýšené riziko na obyvateľstvo

Hodnotiac vplyvy zámerov návrhu územného plánu na obyvateľstvo a jeho zdravie ako celku, môžeme ich zaradiť medzi vplyvy priame i nepriame, kumulatívne, dlhodobé i trvalé.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Realizácia stavieb a činností podľa návrhu územného plánu nebude mať významný negatívny vplyv na horninové prostredie, geodynamické javy a geomorfologické pomery. Vplyvy na horninové prostredie sa predpokladajú v etape výstavby plánovaných objektov

v dôsledku odstránenia nadložných vrstiev a obnaženia horninového základu – tieto vplyvy nebudú siahať nadmerne do hĺbky a nebudú podstatne narúšať kompaktnú horninu alebo sedimenty. Prípadné vplyvy budú priame a trvalé.

V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany v lokalite Urbárske sa nachádza ložisko nevyhradeného nerastu (v zmysle banského zákona) „Šarišské Michaľany – štrkopiesky a piesky (4687)“. Územný plán do priestoru umiestňuje zámer rekultivácie územia na rekreačný areál.

V katastrálnom území nie sú vytýčené chránené ložiskové územia a prieskumné územia. Z toho hľadiska sú vplyvy návrhu územného plánu na nerastné suroviny vylúčené.

V rámci predpokladaných geodynamických javov, predovšetkým zosuvov (ktoré sú typické pre flyšovú geologickú stavbu územia) návrh územného plánu nesituuje stavby či iné aktivity do plôch s reálnou existenciou, resp. potenciálnou možnosťou zosuvov. Je však potrebné uviesť, že v riešenom území zosuvné „polia“ nie sú registrované, čo však nevyklučuje vznik potenciálnych zosuvov - malých enkláv vzhľadom na geologickú stavbu územia.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Povaha realizácie stavieb a činností podľa konceptu územného plánu nevyvolá zmeny v klimatických pomeroch obce a v jej okolí.

4. Vplyvy na ovzdušie

Realizácia navrhovaných stavieb a činností prezentovaných v návrhu územného plánu nevyvolajú negatívne zmeny v ovzduší. Územný plán nenavrhuje prevádzky a činnosti, ktoré by potenciálne významne ovplyvňovali kvalitu ovzdušia.

Krátkodobo vplyvy na ovzdušie môžu spôsobiť stavebné práce v bezprostrednom okolí stavby formou zvýšenej prašnosti a emisií a hluku z pohybu dopravných a stavebných mechanizmov a úpravy povrchu v kontakte s pôdou, prípadne horninovým podložím. Tieto vplyvy budú sekundárne, krátkodobé resp. dočasné, je možné im predchádzať, resp. ich eliminovať aktuálnymi opatreniami.

5. Vplyvy na vodné pomery

V koncepte územného plánu obce nie sú navrhované stavebné úpravy vodných tokov. Koryto rieky Torysa (nadregionálny biokoridor), ale aj drobné vodné toky v území obce mimo jeho zastavané územie majú mať prírodný charakter, stabilizované ale nespevnené brehy a sprievodnú vegetáciu.

Na ochranu územia pred povodňami je potrebné zabezpečiť prietokovú kapacitu koryta odstraňovaním naplavenín a údržbou porastov na ich brehoch (realizácia týchto opatrení musí byť načasovaná na mimo hniezdne obdobie druhov vtákov pri vode žijúcich, t.j. v brehových porastoch a štrkových naplaveninách).

Podľa aktuálnej mapy povodňového ohrozenia (II.cyklos) je povodňami ohrozené len územie v bezprostrednom okolí rieky Torysa, pričom ohrozenie sa týka len niekoľkých záhradiek v záhradkárskej osade (ich ochranu je možné zabezpečiť menšou protipovodňovou hrádzou alebo múrikom).

Okrem toho je potrebné realizovať aj navrhnuté opatrenia v extraviláne na privrátených svahoch poľnohospodárskej pôdy (pozri kap. III.1., odsek „V oblasti vodného hospodárstva“).

Vplyvy na vodné pomery ako celku budú teda rozmanité v závislosti od povahy zámeru a rozmanité čo do hodnotenia.

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

Realizácia činností a stavieb podľa ÚPN bude vplyvať na pôdny fond z kvantitatívneho hľadiska vzhľadom na úbytky pôdneho fondu. Výstavba rodinných domov, bytov a rozširovanie objektov občianskej vybavenosti sa dotknú pôdy v rámci zastavaného územia, ale aj poľnohospodárskej pôdy v súčasnom extraviláne obce. Vplyvy úbytku pôdneho fondu čo do hodnotenia budú priame a trvalé.

Nie všetky zábery pôdy sa týkajú poľnohospodárskeho pôdneho fondu. Prehľad záberov poľnohospodárskej pôdy bude samostatnou súčasťou dokumentácie ÚPN.

Nepredpokladá sa v súvislosti s návrhmi územného plánu kontaminácia pôd, ohrozenie čistoty alebo kvality pôd. Pri realizácii stavieb stavebník je povinný odstrániť orniciu z plochy stavby, skladovať ju a použiť na také účely, aby na inom mieste plnila funkciu ornice.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

V podstate každý jeden zásah do pôvodných prírodných pomerov môže znamenať ovplyvňovanie fauny a flóry. Z dôvodu, že významnejšie spoločenstvá flóry a fauny a niektoré významné biotopy sa viažu na plochy vymedzené ako prvky územného systému ekologickej stability (ÚSES), je všeobecný predpoklad, že pri nerešpektovaní ekologických potrieb krajiny - jej segmentov môže dôjsť k významnejším negatívnym vplyvom na flóru a faunu a významné biotopy z hľadiska plošného záberu a redukcie ich funkcie.

V súvislosti s tým je ale potrebné uviesť, že koncept územného plánu obce Šarišské Michaľany rešpektuje v tejto správe uvedenú súčasť živej prírody riešeného územia.

Predpokladané vplyvy zámerov prezentovaných v návrhu ÚPN na faunu:

Poznámka: Pod pojmom „fauna“ sa v správe o hodnotení jedná o chránené druhy živočíchov, t.z. o druhy európskeho a národného významu a ich biotopy.

Z aktivít, prezentovaných v koncepte územného plánu, u ktorých je predpoklad vplyvu na flóru, faunu a biotopy, sú vybrané tieto:

- V zastavanom území obce, resp. na jej okraji: Výstavba rodinných domov, bytov, doplnenie zariadení občianskej vybavenosti; výroba a sklady v areáli hospodárskeho dvora; šírkové úpravy cestných komunikácií v obci a úpravy miestnych komunikácií, zriadenie parkovísk, realizácia úprav súvisiacich s odvádzaním dažďových vôd; rozvoj verejnej zelene v obci.

Všeobecne vplyvy týchto stavieb a činností nebudú podstatné a budú mať len mierny alebo nijaký efekt predovšetkým na faunu, tolerujúcu urbánne prostredie. V zastavanom území sa zábery návrhu územného plánu napriek širokej škále návrhov prakticky nedotknú; chránená fauna (predovšetkým avifauna a netopiere) tolerujúca a využívajúca urbánne prostredie je schopná sa v súvislosti s ľudskými aktivitami premiestňovať a primerane na ne reagovať. Tu je potrebné konkrétne realizáciu aktivít plánovať tak, aby neboli podstatne narušené niektoré cykly, ako napr. hniezdenie a výchova mláďat. Predpokladané vplyvy je možné vyhodnotiť ako nepriame, sekundárne a krátkodobé.

- Mimo zastavaného územia obce: Výstavba rodinných domov a iných objektov na nových stavebných plochách a s touto výstavbou súvisiace budovanie infraštruktúry (rozširovanie splaškovej kanalizácie, rozširovanie plynofikácie, budovanie cestných komunikácií a chodníkov, realizácia úprav súvisiacich s odvádzaním dažďových vôd).

Všeobecne vyčlenenie nových plôch na výstavbu mimo zastavaného územia obce zapríčini u pohyblivých jedincov fauny postupné alebo okamžité opustenie plochy pri konkrétnych stavebných aktivitách, ohrozujúcich ich životný priestor, resp. teritórium. Vplyvy týchto aktivít a činností budú nepodstatné, budú mať len mierny efekt, pretože na plochách plánovaných na výstavbu sa chránené druhy živočíchov takmer nevyskytujú – trvalé trávne porasty sú intenzívne obhospodarované (s výnimkou niektorých druhov vtákov a hmyzu, ktoré areál aj tak opustia). Predpokladané vplyvy je možné vyhodnotiť ako nepriame, sekundárne a krátkodobé.

- Mimo zastavaného územia obce v súvislosti so zámermi, ktoré budú umiestňované v tesnej blízkosti sprievodnej vegetácie Torysy, môže ich realizáciou (najmä v etape výstavby) dochádzať k vyrušovaniu avifauny, predovšetkým v reprodukčnom (hniezdnom) období a tiež bobra vodného a vydry riečnej počas pobytu v tangovanom úseku a v čase výchovy mláďat. Eliminácia týchto negatívnych vplyvov bude spočívať vo vhodnom načasovaní stavebných aktivít mimo obdobia hniezdovania a výchovy mláďat. Predpokladané vplyvy je možné vyhodnotiť ako priame, sekundárne a krátkodobé (v závislosti od druhu a veľkosti populácie niektorých druhov).

V súvislosti s hĺbkovými výkopovými prácami pri stavbách objektov v blízkosti sprievodnej vegetácie (brehových porastov) vodných tokov alebo v blízkosti lesa v období marec – apríl môže dochádzať v čase reprodukčnej migrácie obojživelníkov k vodám, k padaniu obojživelníkov (najmä chránených ropúch a skokanov) do základových jám, ktoré pôsobia ako pasce bez možnosti ich opustenia. Tu bude potrebné organizovať opatrenia na ich zber a záchranu. Predpokladané vplyvy je možné vyhodnotiť ako priame, sekundárne a krátkodobé (v závislosti od druhu a veľkosti populácie).

- Migračné trasy nadregionálnej, regionálnej a miestnej úrovne terestrických, vodných a na vodu naviazaných živočíchov (za potravou, za rozmnožovaním) nie sú plánovanými zámermi podstatne narušené. Výlučne terestrické biokoridory, ktoré využívajú predovšetkým cicavce (vysoká zver, šelmy) nebudú dotknuté, pretože definovanie takého biokoridoru nie je viazané na úzky koridor, ale naopak, na relatívne široký; to sa týka aj avifauny v priestore. V riešenom území je registrovaný hydricko-terestrický biokoridor nadregionálneho významu, ktorého súčasťou je predovšetkým avifauna, z chránených cicavcov sa tu vyskytuje bobor vodný a vydra riečna.

Zámery územného plánu do nadregionálneho biokoridoru, resp. do prislúchajúcej migračnej trasy živočíchov nie sú umiestňované.

Podobne za migračné trasy sa považujú aj drobné vodné toky (prítoky Torysy) - Ketelský potok, Veľký potok, Uzovský potok a odvodňovacie kanály (v rámci územného systému ekologickej stability biokoridoru miestneho – lokálneho významu).

Migrácia, resp. odovzdávanie genetických informácií limnických (vodných) živočíchov sa v riešenom území deje výlučne vo vodnom prostredí, ktoré predstavuje médium hydrickej časti hydricko-terestrických biokoridorov. Na niektorých miestnych vodných tokoch (presne nedefinovaných) územný plán o.i. navrhuje niektoré vodozádržné opatrenia – prehrádzky. Ide o pozitívny prvok, z hľadiska migrácie vodných živočíchov nesmú však tieto stavby na tokoch pôsobiť ako neprekonateľné migračné bariéry. Predpokladané vplyvy je možné vyhodnotiť ako nepriame, sekundárne a krátkodobé alebo dočasné v prípade, ak stavby a činnosti nebudú mať bariérový efekt. V prípade, ak by sa vodozádržné opatrenia stali bariérami, negatívne vplyvy budú vyhodnotené ako priame, kumulatívne a dlhodobé.

Predpokladané vplyvy zámerov prezentovaných v návrhu ÚPN na flóru:

Poznámka: Pod pojmom „flóra“ sa jedná o chránené druhy rastlín, t.z. o druhy európskeho a národného významu a ich biotopy.

Aktivity návrhu územného plánu v zastavanom území pochopiteľne nemajú vplyv na chránenú flóru. Vzhľadom ku skutočnosti, že v riešenom katastri sa chránené druhy rastlín vyskytujú v nive Torysy v sprievodnej vegetácii toku a v lesných a príľahlých lúčnych priestoroch polohy Giraš (v ktorých výskyt významných a chránených druhov nie je podrobne podchytený) a zábery územného plánu do týchto priestorov nie sú umiestňované, negatívne vplyvy na chránenú flóru sú takmer vylúčené.

Predpokladané vplyvy zámerov prezentovaných v návrhu ÚPN na biotopy:

Pod pojmom „biotopy“ sa jedná o biotopy európskeho a národného významu.

Biotopy národného významu. V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany sa veľmi pravdepodobne vyskytuje biotop **Lk7 Psiarkové aluviálne lúky**. Lokality biotopu nie sú v súčasnosti ešte zmapované, ale obyčajne sa vyskytujú v priľahlých pásmach väčších riek, teda aj Torysy.

K nelesným biotopom národného významu je potrebné zaradiť aj biotop **Br1 Štrkové lavice bezvegetácie**, ktorý sa v riešenom katastri vyskytuje vo veľkom plošnom rozsahu (premenlivo v závislosti od prívalových vôd) predovšetkým v nive Torysy, ale môže sa (v závislosti od aktuálnych hydrologických podmienok) vyskytovať v korytách prítokov Torysy. Tento biotop je významný predovšetkým pre pobyt a hniezdenie špecializovaných druhov vtákov (napr. kulík riečny).

K lesným biotopom národného významu v malom lesnom komplexe Giraš sa zaraďuje časť lesného porastu s označením **Ls2.1 Dubovo-hrabové lesy karpatské**, ktorý tvorí mezofilný zmiešaný listnatý les s prevahou porastov duba zimného (*Quercus petraea*) alebo hraba (*Carpinus betulus*) s prímiesou buka, menej ďalších drevín.

Predložený územný plán zámermi do uvedených biotopov národného významu nezasahuje, negatívne vplyvy je z toho hľadiska možné vylúčiť.

Biotopy európskeho významu. V riešenom území príslušné odborné organizácie registrujú prítomnosť biotopov európskeho významu, ktoré zaraďujeme k biotopom lesným.

Lesné biotopy európskeho významu v území v území reprezentuje biotop **Ls5.1, 9130 Bukové a jedľovo-bukové kvetnaté lesy**, v ktorom dominujú jedľa biela a buk lesný s prímiesami iných drevín.

Koncept územného plánu zámermi do uvedeného biotopu európskeho významu nezasahuje, negatívne vplyvy je z toho hľadiska možné vylúčiť.

K špecifickým lesným biotopom (v poľnohospodárskej a ostatnej krajine, nie na lesnom fonde) sa zaraďuje aj sprievodná vegetácia vodných tokov (brehové porasty), t.z. biotop **Ls1.1, 91E0 Vrbovo-topoľovníčinné lužné lesy** – z hľadiska významu prioritný biotop. V riešenom katastri sa tento biotop nachádza v nive Torysy a na brehoch jej prítokov.

Návrh územného plánu zámermi do uvedeného biotopu európskeho významu nezasahuje, negatívne vplyvy je z toho hľadiska možné vylúčiť.

8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny

Geologická stavba v rozhodujúcej miere predurčuje aj morfológické a morfometrické pomery v riešenom území. V základnej morfoštruktúre - „vrásovo-blokovej fatransko-tatranskej“, ktorú tvorí prechodná štruktúra centrálno-karpatských vrchovín“, zo základných typov eróznno-denudačného reliéfu tu vystupuje reliéf rovín a nív, reliéf kotlinových pahorkatín a riečne terasy stredné (nad nivou Torysy) a vysoké (vo východnej časti nad prítokmi Torysy). Tieto morfológické a morfometrické pomery základným spôsobom (čo do využívania krajinných segmentov) navodzujú štruktúru a scenériu krajiny riešeného katastra. Súčasná krajinná štruktúra je daná charakterom historického osídlenia a historickým a súčasným spôsobom využívania krajiny.

Výraznejšie do krajinnej štruktúry a do scenérie zasiahne preložka cesty I/68, projektovaná severne od súčasne zastavaného územia obce. Ostatné zámery návrhu konceptu územného plánu nebudú mať významný vplyv na štruktúru krajiny. Mierne vplyvy, ale nie určujúce nastanú v scenérii krajiny v súbehu s rozšírením zastavaného územia obce o nové plochy výstavby bývania.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma, na územný systém ekologickej stability

Vplyvy na chránené územia. V katastrálnom území obce Šarišské Michaľany nie je vyhlásené, ani projektované chránené územie prírody národnej siete, ani chránené územie sústavy Natura 2000, z toho hľadiska je hodnotenie vplyvov na chránené územia vylúčené.

Vplyvy na územný systém ekologickej stability. Do nadregionálneho biokoridoru Torysa návrh územného plánu obce zámermi nezasahuje, práve naopak, zvyrazňuje a rešpektuje jeho krajinárske i ekologické aspekty. Podobne sa to týka aj prvkov ÚSES miestnej úrovne (vymenovaných v kap. I.8.), do ktorých návrh územného plánu zámermi nezasahuje.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská

Negatívne vplyvy na kultúrne a historické pamiatky sa z hľadiska návrhu územného plánu neočakávajú, územný plán tento fenomén v obci potvrdzuje a rešpektuje. To sa týka aj známych a reálne predpokladaných archeologických nálezísk. Nové archeologické lokality môžu byť objavené počas výstavby objektov vyplývajúcich so zámerov návrhu ÚPN.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality nie sú v tejto správe hodnotené z dôvodu ich absencie v riešenom území.

12. Iné vplyvy

Iné vplyvy navrhovaných činností a stavieb podľa ÚPN neboli v rozsahu tohto hodnotenia identifikované.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Dokumentácia ÚPN obce Šarišské Michaľany je vypracovaná o.i. v súlade s § 2 ods.1 písm.g) zákona č. 50/1976 Zb. (stavebný zákon), ktorý ustanovuje, že územné plánovanie „určuje zásady využívania prírodných zdrojov, podmienok územia a celého životného prostredia, aby sa činnosťami v ňom neprekročilo únosné zaťaženie územia, aby sa vytvárala a udržiavala ekologická stabilita krajiny“.

Predpokladá sa, že činnosti a stavby podľa návrhu územného plánu budú mať určitý vplyv na životné prostredie (v závislosti od charakteru aktivít a stavieb a ich umiestnenia v krajine). Je však potrebné skonštatovať, že takmer nijaký z týchto vplyvov nie je možné v tomto štádiu vyhodnotiť ako vplyv významnej intenzity. Výnimkou však za určitých okolností môžu byť zábery územného plánu v kontakte s tokom Torysy (významný prvok ÚSES), kde pri realizovaní plánovanej výstavby nadúrovňovej križovatky cesty III. triedy so železničnou traťou môže v extrémnom prípade dôjsť k ohrozeniu, degradácii alebo znehodnoteniu častí sprievodnej vegetácie toku a vodného toku; táto konštatácia sa však netýka priamo návrhu územného plánu, ale následného spôsobu realizácie.

Koncept územného plánu navrhuje aj realizáciu takých činností, ktoré samostatne v štádiu prípravy, zisťovacieho konania alebo povinného hodnotenia podliehajú posúdeniu podľa zákona EIA. Až na základe poznania podrobnejšieho riešenia v územnom pláne navrhovaných stavieb a činností, budú môcť byť v procese posudzovania konkrétnych činností a stavieb identifikované možné negatívne vplyvy a špecifikované konkrétne opatrenia na zmiernenie ich vplyvov na prírodu a životné prostredie vôbec.

Regulácia činností a stavieb realizovaných v budúcnosti podľa konceptu územného plánu obce Šarišské Michaľany je vedená tak, aby sa zabezpečila minimalizácia negatívnych vplyvov na životné prostredie, musí byť podložená dodržaním ustanovení právnych predpisov, aktuálne uplatňujúcich sa v oblasti tvorby a ochrany životného prostredia, to znamená aktuálnych právnych predpisov na úsekoch ochrany prírody a krajiny, ochrany ovzdušia, ochrany vôd, ochrany pôdneho fondu, odpadového hospodárstva, hluku, starostlivosti o pamiatky, prioritne na úseku ochrany zdravia obyvateľstva a v neposlednom rade právneho predpisu na úseku posudzovania vplyvu na životné prostredie.

14. Zhodnotenie splnenia požiadaviek zo stanovísk k oznámeniu

Oznámenie o hodnotenom strategickom dokumente Okresný úrad v Sabinove, odbor starostlivosti o životné prostredie zverejnil a doručil dotknutým subjektom a obci Šarišské Michaľany. V stanoviskách boli koncipované viaceré špecifické pripomienky, ktoré v jednotlivých bodoch sú obsiahnuté v Rozsahu hodnotenia, určenom podľa § 8 zákona č. 24/2006 pre hodnotenie vplyvov návrhu strategického „Územný plán obce Šarišské Michaľany“ (vydal Okresný úrad Sabinov, odbor starostlivosti o životné prostredie 22. marca 2023, č. OU-SB-OSZP-2023/000047-018).

Je možné konštatovať, že všetky pripomienky a požiadavky vyplývajúce zo stanovísk k oznámeniu sú zakomponované do dokumentácie návrhu územného plánu.

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.

Opatrenia zamerané na elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov činností a stavieb podľa návrhu územného plánu obce Šarišské Michaľany sú súčasťou záväzných regulatívov územného plánu, vrátane vymedzenia verejnoprospešných stavieb.

Z pohľadu posúdenia vplyvov na životné prostredie je možné tieto opatrenia považovať za dostatočné, pozornosť je predovšetkým potrebné venovať požiadavkám, vyplývajúcim zo stanovísk k oznámeniu o strategickom dokumente, zakomponovaným „v rozsahu hodnotenia“.

Konkrétne stanovené preventívne, eliminačné a kompenzačné opatrenia na minimalizáciu vplyvov činností a stavieb podľa konceptu územného plánu obce Šarišské Michaľany na životné prostredie budú vymedzené – špecifikované vo vyjadreniach, stanoviskách, rozhodnutiach, povoleniach a súhlasoch dotknutých orgánov štátnej správy, verejnej správy a dotknutých subjektov, vydávaných v súlade s aktuálnymi právnymi predpismi zákonodarcu alebo rezortov a v odbornom posudku k strategickému dokumentu podľa zákona č.24/2006 Z.z.

V. Porovnanie variantov (vrátane porovnania s nulovým variantom)

V dokumente Rozsah hodnotenia, ktorý vydal Okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie v Sabinove 22. marca 2023, č. OU-SB-OSZP-2023/000047-018 sa pre ďalšie hodnotenie vplyvu návrhu strategického dokumentu „Územný plán obce Šarišské Michaľany“ určujú pre ďalšie hodnotenie 2 varianty, pričom predmetom variantného riešenia bude výber a veľkosť lokalít pre výstavbu rodinných, resp. bytových domov v nadväznosti na predpokladaný demografický vývoj; výber plochy pre niektoré zo zariadení sociálnej a dopravnotechnickej infraštruktúry; trasovanie cesty III/3184 z hľadiska križovania so železnicou (mimoúrovňové, resp. existujúce úrovňové – jednoznačne je navrhované mimoúrovňové križovanie).

V koncepte územného plánu sa spracovávajú variantné riešenia v prípadoch, kedy je účelné vrámci jeho prerokovania získať stanoviská dotknutých orgánov a organizácií a verejnosti ku rôznym možnostiam riešenia.

V koncepte územného plánu obce Šarišské Michaľany sú variantne riešené:

- Rozsah výstavby bytov v prípade konzervatívneho (variant A) alebo progresívneho predpokladu rozvoja obce (variant B).

Variant A vychádza zo zhodnotenia situácie v obci z posledného obdobia, poznamenaného vyššou nezamestnanosťou v regióne a nedostatkom disponibilných stavebných pozemkov v obci.

Variant B vychádza z predpokladu zvýšenia ponuky pracovných miest v regióne vplyvom pripravovanej výstavby priemyselných parkov v Sabinove aj širšom regióne a rozšírením ponuky plôch na výstavbu v novom územnom pláne obce. Vo variante B je preto zahrnutá aj možnosť výstavby obytného súboru a výrobo-skladovej podnikateľskej zóny v lokalite Lesík na východnom okraji obce. Variant B umožní výstavbu o 125 rodinných domov viac a prislúchajúcej občianskej a technickej vybavenosti územia, zbernej cesty vedúcej až do existujúcej podnikateľskej zóny na ploche bývalého hospodárskeho dvora v severnej časti

obce. V prípade realizácie variantu B by obec v návrhovom roku 2050 mohla dosiahnuť počet 4000 obyvateľov.

- Trasovanie spevnenej účelovej cesty a po nej vedúcej cyklotrasy do obce Uzovce v lokalite Krátke za trasou preložky cesty I/68. V trase podľa variantu A je vedené aj navrhované prepojavacie vodovodné potrubie podľa návrhu VVS, a.s., to je možné prispôbiť aj trasovaniu účelovej cesty podľa variantu B.

Predložený strategický dokument „Územný plán obce Šarišské Michaľany“ v etape návrhu konceptu riešenia jednoznačne výhodný a progresívny vo všetkých oblastiach, ktoré aktuálne územno-plánovacia dokumentácia rieši.

Navrhovaný územný plán je výhodný, pretože rieši existujúce alebo potenciálne environmentálne problémy s cieľom eliminovať negatívne vplyvy na životné prostredie obce, vrátane jej obyvateľov a ich zdravia. Vytvára tiež podmienky na zlepšenie ekonomického postavenia obce, sociálno-ekonomického postavenia jej obyvateľov a environmentálnej problematiky.

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia

Ako hlavné kritérium pri hodnotení sú predpokladané vplyvy navrhovaného územného plánu na životné prostredie a odhad ich významnosti v kapitole III. tejto správy o hodnotení, na základe poznania krajiny a bioty riešeného územia.

V procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie sa vychádzalo zo známych publikovaných informácií o území (vrátane environmentálnych dokumentácií súvisiacich s problematikou obce), z konzultácií s odbornými organizáciami (napr. územne príslušnou odbornou organizáciou ochrany prírody – Regionálnym centrom ochrany prírody v Prešove), ako i z limitov určených všeobecne záväznými právnymi predpismi a z poznania prírodných daností riešeného územia spracovateľom správy o hodnotení.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracovávaní správy o hodnotení

Nedostatky pri vypracovávaní správy vychádzajú zo skutočnosti, že pre obec Šarišské Michaľany nie sú známe relevantné konkrétne údaje, charakterizujúce merateľný stav niektorých zložiek životného prostredia a faktorov ovplyvňujúcich životné prostredie (napr. územne konkrétne údaje z meraní o kvalite a stave ovzdušia, povrchových a podzemných vôd a pôdneho horizontu).

Neurčitosti môžu vyplývať i zo skutočnosti, že na základe návrhov územného plánu nie je pochopiteľne možné určiť, o aké konkrétne spôsoby a metódy realizácie činností sa bude jednať v rámci navrhovaných funkčných plôch. Nie sú a nemôžu byť k dispozícii detailné technické údaje, tie sa budú riešiť na úrovni konkrétnej predprojektovej a projektovej prípravy stavby, resp. činnosti.

VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie

Obec Šarišské Michaľany nemá v súčasnosti pre ďalší rozvoj platnú územno-plánovaciú dokumentáciu, predchádzajúci územný plán je neaktuálny. Pre riadenie rozvoja obce, s cieľom zabezpečiť jej atraktivnosť pre obyvateľstvo, zabezpečiť podmienky pre ďalší ekonomický a sociálny rast pri minimalizácii vplyvov na životné prostredie, pri realizácii nových aktivít na území obce (aj v kontexte so širším geografickým priestorom) je nevyhnutné riadiť sa koncepčným dokumentom s jasne stanovenými územnopriestorovými pravidlami a zásadami. Takéto požiadavky bude plniť Územný plán obce Šarišské Michaľany. Na základe prieskumov a rozborov z roku 2022 bolo spracované, prerokované a 31. januára 2023 uznesením obecného zastupiteľstva obce č. III-6/2023 schválené Zadanie pre vypracovanie územného plánu obce Šarišské Michaľany. Koncept územného plánu bol spracovaný v súlade so zadaním.

Je vypracovaný v súlade s nadradenými koncepciami starostlivosti o životné prostredie, nadradenými územno-plánovacími dokumentáciami, primerane rieši problematiku obyvateľstva a jeho zdravia, rieši návrhy na odstránenie environmentálnych problémov, rešpektuje historický charakter obce a historické a kultúrne pamiatky a potenciálne archeologické náleziská a lokality, územný systém ekologickej stability.

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis (pečiatka)

Ing.arch. Vladimír Ligus

Ateliér URBEKO s.r.o., Konštantínova 3, 080 01 Prešov,

X. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa

V Šarišských Michaľanoch

.....

Štatutárny zástupca obce Šarišské Michaľany

Mgr. Ondrej Kušnirík, starosta obce